El teu centre. Un projecte de ciutat

Exposició pública dels objectius, les propostes i els projectes de millora del centre de Sabadell per al període 2017-2025

Juliol, agost i setembre de 2017

Ajuntament de Sabadell

EDICIÓ:
Ajuntament de Sabadell

DIRECCIÓ TÈCNICA MUNICIPAL
Pere Vidal, arquitecte

ASSESSORAMENT DE CONTINGUTS HISTÒRICS
Albert Roig, arqueòleg; Isabel Argany, arquitecta; Jaume Puig, arquitecte

ELABORACIÓ DE PLÀNOLS
Valentí Figueras, delineant; David Alloza, delineant; VAIC Mobility

SUPORT A LA REDACCIÓ I PREDISSENY GRÀFIC I EXPOSITIU:
Marta López Viana

DISSENY GRÀFIC:
Cèl·lula Acció Creativa, SL

CORRECCIÓ LINGÜÍSTICA:
Cesc Prats, Esther Saborido

IMPRESSIÓ:
Imprima

© de l'edició, Ajuntament de Sabadell
1a Edició, 2017
Plaça de Sant Roc, 1, 08201 Sabadell, Barcelona

El teu centre. Un Projecte de ciutat

Exposició pública dels objectius, les propostes i els projectes de millora del centre de Sabadell per al període 2017- 2025

Des de l'11 de juliol de 2017 fins al 24 de setembre l'Ajuntament de Sabadell va exposar públicament els treballs elaborats per l'equip tècnic municipal encarregat específicament de la redacció del Pla de millora del centre de Sabadell, a l'aire lliure, al passeig de la Plaça Major, al bell mig del centre de la ciutat, en una instal·lació provisional dissenyada expressament per a aquesta finalitat.

L'exposició recollia els treballs iniciats al març de 2016 i desenvolupats fins a aquella data. Tot el material elaborat que formava part del Projecte es va presentar a la vista del públic a partir de l'encàrrec d'un disseny gràfic sobre lones impreses en un format modular dominant de 90 cm d'amplada per 190 cm d'alçada i complementat per lones de altres formats horitzontals.

L'objectiu era que, tot i la complexitat dels temes a exposar, es presentés la informació de la forma més comprensible possible amb una sistematització dels blocs temàtics a partir de colors dominats en els fons de les lones impreses i amb una seqüència entenedora de seguiment ordenat de la lectura del conjunt del material exposat.

La voluntat d'exposar el projecte al carrer i en el lloc més central de la ciutat i que simbolitzava l'epicentre de les necessitats justificadores de la promoció de propostes i projectes de millora obeïa a la voluntat de culminar una etapa d'un any i mig de presentacions de les propostes que s'anaven elaborant, en diversos formats de reunions. I, una vegada concretada la proposta derivada de tots els canvis i modificacions introduïdes al llarg de les reunions de presentació i discussió, convenia arribar al màxim de públic per tal que disposessin de la informació ja completada.

L'organització del recorregut expositiu era prevista a partir d'una cara exterior d'un recinte de planta quadrada i d'estructura de barres de ferro, de 8 m de costat, amb una única porta d'accés i d'una cara interior del mateix recinte. És a dir, un conjunt de lones impreses amb material gràfic, fotogràfic i escrit de 60 ml, aproximadament.

A la cara exterior hi havia l'anàlisi històrica especialment de l'espai del passeig de la Plaça Major i del que podríem considerar el centre històric de la ciutat, I, a la cara interior, hi havia les propostes per a aquests dos espais i per al conjunt del l'àmbit territorial del centre.

El conjunt de l'exposició incloïa, doncs, una justificació de l'exposició, una diagnosi històrica d'uns espais més simbòlics i antics del centre, la formulació dels objectius i estratègia amb què es pretenia intervenir al centre per a la seva millora i un conjunt de

propostes estratègiques de tipus integral i projectes concrets amb especial èmfasi en tots els que estaven al voltant dels temes de la mobilitat.

La intervenció proposada es concretava en dues etapes de quatre anys, cada una les quals es dividien en fases mes acotades de dos anys cada una. Així, dins l'etapa corresponent a 2017-2021, es precisaven actuacions decidides amb voluntat ferma de portar-les a la pràctica durant els dos primers anys, 2017-2018, i es definien altres actuacions de forma indicativa per al segon bienni 2019-2020. En el segon quadrienni, 2021-2025, les propostes i projectes ja eren completament indicatives.

Dades de visites a l'exposició

L'exposició va ser visitada per 10.358 persones i es van organitzar un conjunt de 34 visites guiades per ajudar a entendre millor els continguts del material exposat en les quals hi van participar 336 persones.

D'altra banda, i de forma complementària, es va oferir un ajut permanent en horari de mati i de tarda, per part d'una persona especialitzada que proporcionava indicacions o resolia dubtes de les persones que contemplaven l'exposició.

Dades de les aportacions efectuades abans i durant l'exposició

a. Període anterior a l'exposició

a.1. Informes entitats lliurats a l'Ajuntament

En els darrers mesos abans de la inauguració de l'exposició l'Ajuntament va demanar a algunes entitats que havien estat informades dels treballs del Projecte que fessin una discussió específica sobre les propostes i emetessin un informe donant la seva opinió. La intenció era que aquestes opinions, juntament amb les que es presentessin durant el període d'exposició, servirien per introduir modificacions i ajustaments en la redacció definitiva del Projecte.

Es van lliurar 4 informes.

a.2. Articles d'opinió a la premsa escrita

3 opinions publicades a la premsa escrita local sobre el centre i el projecte que estava en fase de redacció o en relació amb la temàtica històrica. Una d'aquestes publicacions és repetició d'una altra publicada a la premsa digital..

a.3. Cartes al diari

3 cartes del lector al director a la mateixa premsa local.

a.4. Articles d'opinió a la premsa digital

3 opinions sobre el centre per part de diverses persones. Una d'aquestes publicacions és repetició d'una altra publicada a la premsa escrita.

a.5. Posicionaments entitats i grups polítics

5 posicionaments de grups polítics i entitats recollits a la ràdio i a la premsa digital.

b. Període durant l'exposició

b.1. Butlletes

L'Ajuntament va facilitar el lloc de l'exposició i també va repartir butlletes per tal que qui ho volgués pogués fer aportacions al contingut de l'exposició. Aquestes es recollien cada dia en una urna situada a l'interior del recinte de l'exposició.

Es van recollir 205 butlletes amb respostes, escrites manualment, les quals inclouen propostes, crítiques, dibuixos i comentaris diversos.

b.2. Enquesta digital

L'Ajuntament va dissenyar una enquesta que permetia valorar el contingut de l'exposició i es trametia per mitjans digitals. Es van recollir 44 respostes.

b.3. Articles d'opinió a la premsa escrita

4 opinions publicades a la premsa escrita local sobre el centre i sobre les propostes contingudes a l'exposició.

b.4. Cartes al diari

2 cartes del lector al director a la mateixa premsa local.

b.5. Articles d'opinió a la premsa digital

6 articles d'opinió.

b.6. Posicionaments entitats i grups polítics

1 posicionament polític recollit a la premsa escrita.

b.7. Instàncies personals

Es van presentar 3 instàncies individuals al Registre municipal sobre temes relacionats amb els continguts de l'exposició.

Exposició i projecte

Com hem dit anteriorment, al març de 2016 l'Ajuntament decideix iniciar un procés de redacció d'un Projecte de millora del centre i l'encarrega a un petit equip tècnic municipal depenent de l'Àrea de Cohesió Territorial.

Feia vint anys que s'havia redactat i executat el darrer dels projectes amb vocació de millorar el centre o d'intervenir-hi integralment: va ser el 1996, en ocasió de l'aprovació del Pla de Renovació Integral del Centre en desenvolupament del Projecte presentat el 1995 al Programa Urban patrocinat per la Unió Europea i destinat a la rehabilitació de centres urbans. Aquest projecte era més un conjunt d'actuacions sobre el teixit existent que una transformació urbana.

Anteriorment podríem fer constar que el 1972 l'Ajuntament va encarregar un Pla de Remodelació del Centre Urbà a un equip interdisciplinari encapçalat per l'arquitecte municipal Fèlix de Azúa, que no es va realitzar.

Pocs anys després el Pla d'Ordenació Urbanística de la Subcomarca de Sabadell, promogut per l'IPUR de la Diputació de Barcelona i aprovat el 1978, va incloure unes importants transformacions urbanes del centre de Sabadell i va ordenar la concreció de determinades modificacions i transformacions a partir del de la redacció i desenvolupament de plans especials posteriors.

Ja amb el nou ajuntament democràtic a partir de 1979 s'impulsa la redacció d'alguns d'aquests plans especials de reforma interior. El primer és el corresponent al sector anomenat 0, que compren el teixit urbà més central i històric, redactat per l'equip de l'arquitecte Miquel Artigues i aprovat

definitivament el 1983. Al mateix moment es promouen i redacten dos PERI més al voltant del Sector de les Tres Creus, un en el teixit mes proper a la Gran Via, i el segon amb contigüitat amb el carrer de Sallarès i Pla. Cap d'aquests dos plans no van passar de l'aprovació inicial el 1981.

Més endavant es redacta i s'aprova el 1993 el nou Pla General d'Ordenació que va substituir el redactat per l'IPUR i aprovat el 1978. El nou Planejament general, en relació amb el centre de la ciutat, va incorporar algunes de les determinacions del PERI del sector 0 que afectaven els usos, ordenació de volums i normativa i va definir algunes intervencions ja de transformació que han perdurat fins avui sense realitzar-se.

D'altra banda, en els darrers trenta anys, al centre de la ciutat, s'havien executat alguns projectes importants que havien suposat canvis en la seva estructura i funcionament (aparcament soterrat sota la plaça del Doctor Robert, ampliació del carrer de les Tres Creus i nova ordenació de les illes del seu voltant, Biblioteca Central al Vapor Badia...) i actuacions especialment importants, entre 1995 i 1997, al voltant de la reforma de carrers per a vianants a la part central i la restauració i rehabilitació del Mercat central aixoplugats sota els beneficis del Programa URBAN.

Però, llevat de l'aprovació del PERI del sector 0, no hi ha hagut instruments efectius de planejament aprovats i ni executats que hagin suposat la transformació o millora del teixit urbà ni hagin plantejat tant ni una reflexió sobre els seus problemes ni tampoc sobre la conveniència i necessitat de proposar millores estructurals i de qualitat ambiental i urbanística.

La decisió municipal de març de 2016 d'afrontar de nou el futur del centre de la ciutat suposava, doncs, una novetat important en la política urbanística municipal i especialment quan s'estava acabant una de les obres més importants amb incidència a l'espai més central com ha estat la prolongació del ferrocarril de FGC des del centre fins la Creu Alta, la plaça d'Espanya i el parc del Nord, amb la realització de la nova estació del centre al mig de l'espai del passeig de la Plaça Major.

Aquesta obra s'inaugura al setembre de 2016 i suposa una transformació definitiva de la urbanització de l'espai del Passeig i fa que aparegui un nou espai de grans dimensions al centre històric de la ciutat, que sovint hem anomenat espai central, com un espai públic continu després de l'agregació espacial dels espais públics formats pel passeig de Manresa, el passeig de la Plaça Major, el Racó del Campanar i la plaça del Doctor Robert, fins a un total de 330 m de llargada amb unes amplades variables.

Aquesta transformació posarà punt final al llarg període d'obres al bell mig de la ciutat (28 anys) i farà emergir una nova fesomia del centre –i de la ciutat– en el punt més representatiu i simbòlic. Quan l'Ajuntament es planteja iniciar un nou pla voldrà respondre tant a la necessitat de repensar i posar al dia el centre de la ciutat, renovar-lo i millorar-lo, com d'intervenir sobre aquest nou espai públic per proposar un nou centre que potser ajudi a una millor i nova identificació amb els ciutadans com

també que contribueixi a la millora del conjunt de la ciutat.

La intervenció sobre aquest espai tan central i emblemàtic obligarà a comprendre millor la seva formació històrica després de les successives transformacions sofertes per poder incorporar els elements projectuals que es derivin de la reflexió efectuada i que permetin proposar una lectura integrada entre la formació i evolució del centre amb la resta de la ciutat.

És des d'aquest punt de vista que resulta inevitable que el projecte encomanat de millora del centre incorpori una part dedicada a la recerca històrica i a proporcionar-ne la lectura com a recordatori i memòria ciutadana i com aportació important al conjunt del projecte urbanístic que es desenvolupi.

El disseny i organització de l'exposició ha previst disposar de dues cares amb informació, l'exterior dedicada a reflexió històrica i la interior a les propostes.

Exposició i publicació

Tot el material exposat és el que es presenta en aquesta publicació mantenint el disseny gràfic i color que eren al material exposat en les lones impreses. Solament s'han hagut de fer algunes variacions en la disposició i composició de cada plana de la publicació en relació amb la composició original existent en cada una de les lones impreses, ja que la reducció de les mesures originals a les mesures de la publicació en DIN A4 impedia en alguns casos una correcta lectura de determinats gràfics i plànols. Quan això passava ha calgut ampliar el format dels plànols i redissenyar les planes amb una composició diferent de la de les lones exposades.

Projecte, exposició i publicació

Tot el material elaborat i redactat des de principis del 2016 fins al juny de 2017 és el que hem anomenat el Projecte de Millora del Centre de Sabadell després del procés de presentacions en reunions reduïdes i posteriors ajustaments en una primera etapa, i de presentacions en col·lectius de diversa naturalesa i també noves modificacions i ajustaments, en la segona i darrera etapa.

Quan s'ha considerat que s'havia elaborat prou el conjunt del cos del Projecte de Millora, amb una diagnosi, objectius, propostes i projectes i quan s'ha completat una etapa de consultes efectuades en dues fases: una primera de discussions detallades al llarg de les més de seixanta presentacions en grups reduïts i una segona amb diferents col·lectius ciutadans, entenent, per tant, que s'havia obtingut un primer nivell d'interacció entre destinataris i projectistes, és quan es decideix aplegar el material elaborat com a Projecte de Millora del Centre i presentar-lo al coneixement del públic a través de l'exposició.

L'exposició haurà suposat un nou pas en el procés de la redacció definitiva del Pla amb les incorporacions que s'escaiguin i es considerin de les aportacions presentades, i aquest Pla podrà ser aprovat en la forma, caracterització i tipologia que es decideixi per part de l'Ajuntament.

En qualsevol cas, el material presentat en aquesta publicació és el material substancial que fins ara conforma el Pla de Millora del Centre de Sabadell, evidentment amb un disseny destinat a fer-lo com més entenedor millor per part de la majoria de persones que estiguin interessades.

Informació sobre l'exposició
Adjuntem en aquesta presentació un plànol amb la ubicació del recinte de l'exposició en el passeig de la Plaça Major, de 64 m2, de planta quadrada, que està incorporat a un recinte mes gran construït amb la mateixa estructura de barres de ferro.

I també adjuntem unes imatges d'aquesta instal·lació, per tal de poder il·lustrar la forma, la disposició, les mesures, els colors i el disseny gràfic del material exposat.

Pere Vidal Palet
Arquitecte, director del Projecte de Millora del Centre i de l'Exposició

Sabadell, 15 de novembre de 2017

Situació de l'exposició

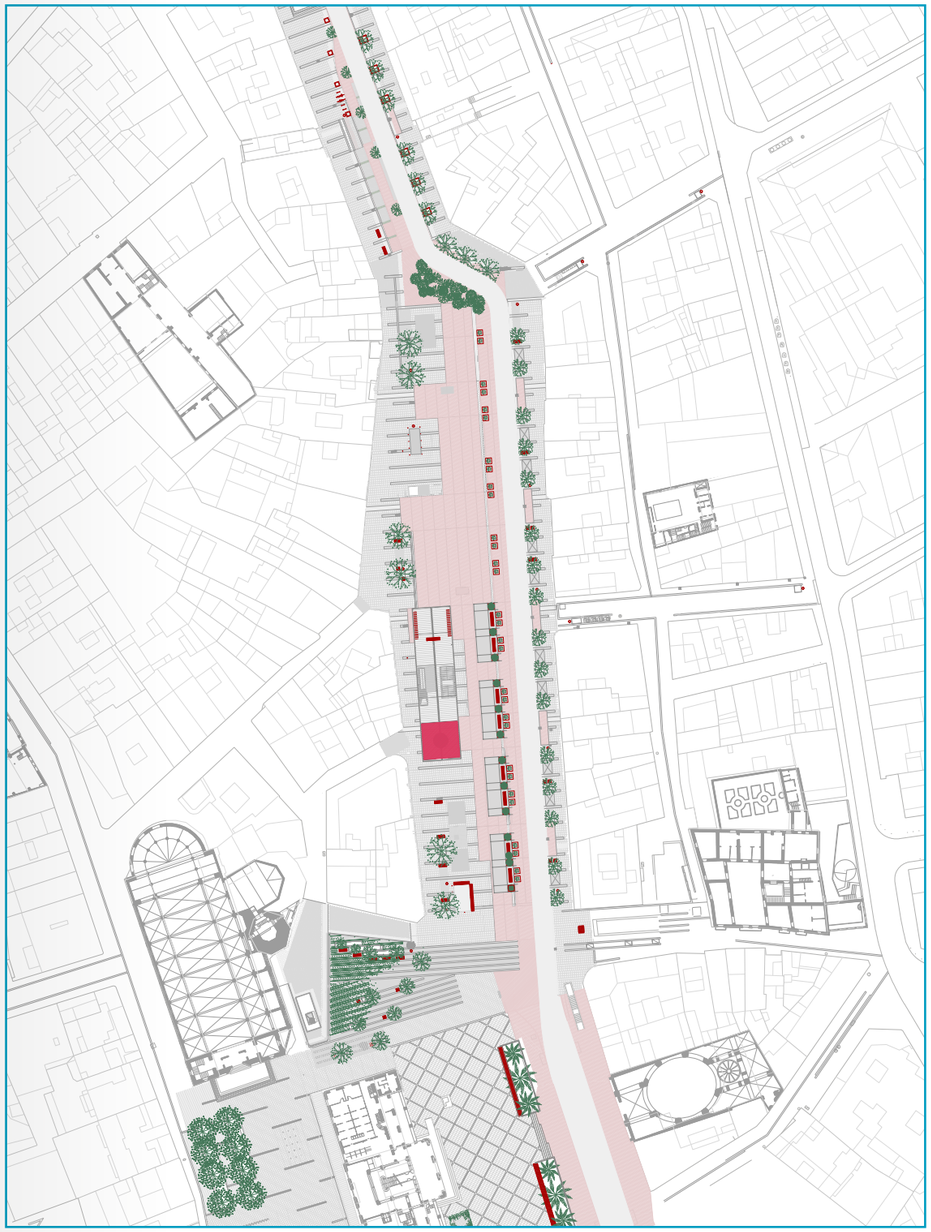

Imatges de l'exposició

Una mirada enrere.
Un pas endavant

Crèdits

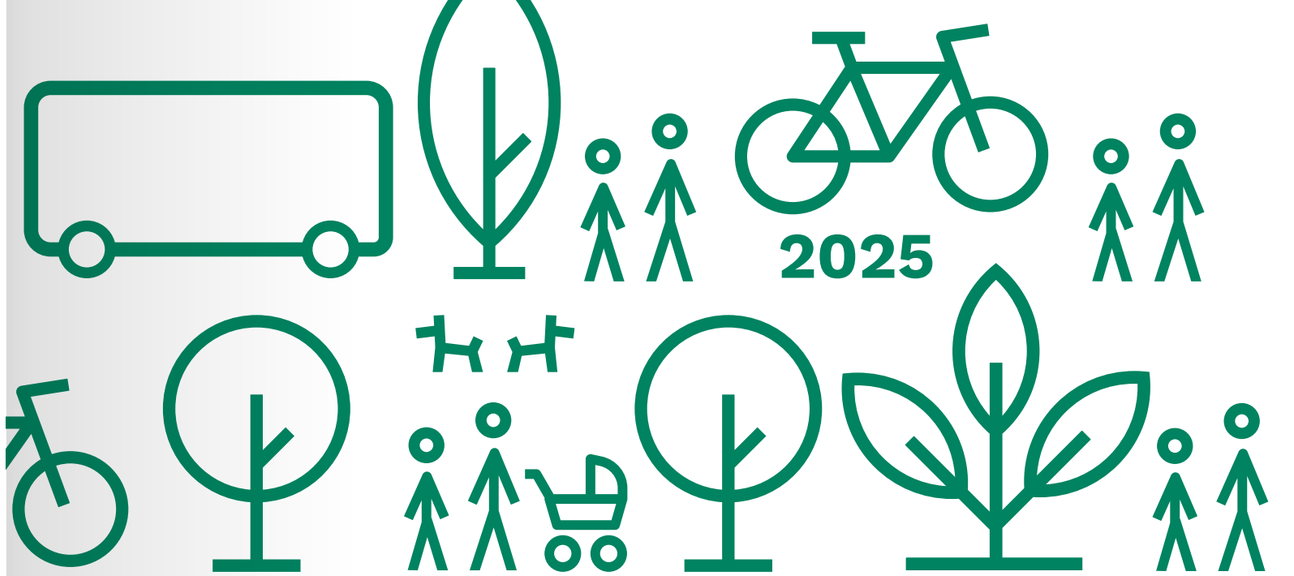

El teu centre.
Un projecte de ciutat

Exposició Sabadell Centre

Juliol, agost i setembre de 2017

Ajuntament de Sabadell

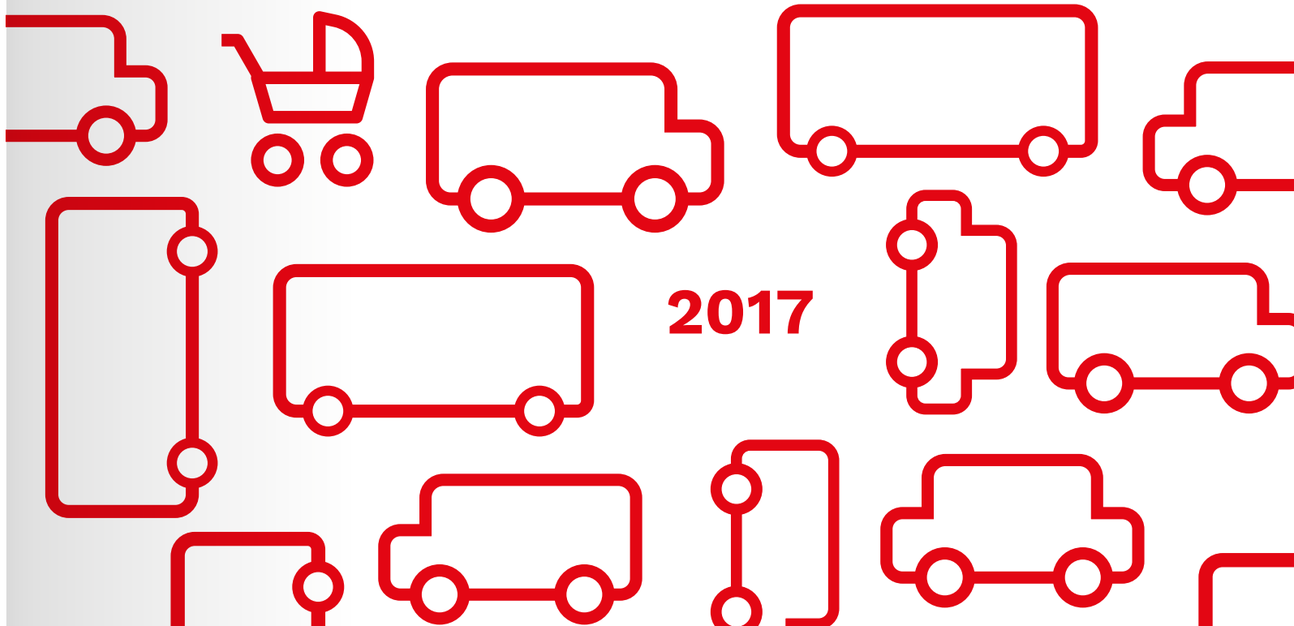

Índex

Tanquem una etapa i obrim-ne una altra 18

1. Formació i creixement de la vila. Transformació del centre històric Desaparició de la plaça Major. Formació de l'Eix Nord-Sud 21
1.1. La ciutat que creix 23
1.2. La ciutat que es transforma: 1873-1960 33
1.3. L'empitjorament de l'espai central: 1940-2016 41
1.4. Conseqüències del procés de transformació 47
2. Què volem fer 55
2.1. Objectius i estratègia 57
2.2. El centre avui 61
2.2.1. Algunes dades 62
2.3. Què proposem per ara. Curt termini: 2017-2022 75
2.3.1. Una xarxa bàsica per a vianants 76
2.3.2. Nous carrers per a vianants 78
2.3.3. Obres d'urbanització en carrers 82
2.3.4. Una xarxa segura per a bicicletes 84
2.3.5. Itineraris de bus més ràpids i eficients 86
2.3.6. Cap a un nou model de mobilitat 88
2.3.7. Menys cotxes circulant en va 90
2.3.8. Utilitzar millor l'aparcament i amb major rendiment 92
2.3.9. Més aparcament i més ben senyalitzat 94
2.3.10. Una oferta en calçada més útil per a tothom 96
2.3.11. El Vapor Turull: l'espai estratègic de llevant 98
2.3.12. Recuperar la plaça Major. Urbanitzar el passeig del Pedregar 100
2.4. Cap on volem anar. Mitjà termini: 2017-2025 105
2.4.1. Posar en valor el centre històric 106
2.4.2. Un centre estructurat amb activitats estratègiques 108
2.4.3. Una àrea comercial central de referència 110
2.4.4. Un nou model de mobilitat 112
2.4.5. Vertebrar el centre des del sentiment de pertinença 114
2.4.6. La cultura, un actiu prioritari 116
2.5. Com hem treballat 119
2.5.1. La consulta 120
2.5.2. Crèdits 121

Tanquem una etapa i obrim-ne una altra

El Pla de millora del centre i del passeig de la Plaça Major

Des de març de 2015 fins avui l'Ajuntament ha endegat un procés de redacció d'un Pla de millora del centre de la ciutat i del seu espai més central i emblemàtic, el passeig de la Plaça Major.

El darrer projecte de millora que es va planificar i executar al centre es va iniciar el 1995, amb motiu dels ajuts europeus i va donar lloc al nom de Pla URBAN. Havent transcorregut més de vint anys i amb la greu crisi econòmica que encara estem patint, considerem que el centre i la ciutat han quedat en un endarreriment considerable respecte a altres ciutats i respecte als canvis de tota mena que s'estan fent visibles i que continuaran de valent en el futur immediat.

D'altra banda, al Passeig i a la plaça del Doctor Robert s'han succeït un seguit d'obres de manera gairebé ininterrompuda durant 28 anys fins que al setembre de 2016 es va inaugurar i posar en funcionament la nova estació dels FGC al mig del Passeig, obres que han suposat una importantíssima transformació d'aquest espai que representa el cor de la ciutat i l'han convertit en un paisatge inhòspit i de proporcions forassenyades i excepcionals.

El comerç i les activitats econòmiques se n'han ressentit i s'ha anat posant de manifest la minva de la confortabilitat en l'ús i apropiació de l'espai públic central: falta de jardins públics, contaminació acústica i de l'aire, falta de fluïdesa en la circulació privada, dificultats en l'efectivitat del transport públic de bus, empobriment de la qualitat del paisatge, edificis públics i privats sense activitat, zones comercials inestables, dificultats a integrar els valors patrimonials i culturals amb els paisatgístics, els econòmics i comercials i falta de vertebració dels diversos veïnats i comunitats de veïns que viuen al centre.

Ara, després de poc més d'un any de feina i de la celebració de moltes trobades i reunions de consulta, es presenta un Pla de millora del centre i del passeig de la Plaça Major per tal que sigui conegut per tothom i per aprovar-lo en el Ple municipal i poder iniciar a final d'any els primers canvis previstos.

Una mirada enrere per fer un pas endavant

A l'exposició es presenta una visió històrica del procés de formació i creixement de la vila, i del procés de transformació dels espais del centre històric que van derivar en la pèrdua de la plaça Major i en la creació de l'eix nord sud que ha determinat en gran manera el desenvolupament urbanístic recent i ha influït fortament en una determinada visió comuna de la ciutat.

Aquesta informació situada a la part exterior del recinte expositiu, ens permet posar a consideració i potser entendre algunes de les característiques de la situació actual del centre, d'algunes de les seves mancances i ens permet orientar les propostes de millora i redreçament per al futur.

Una millora del centre, un futur per a la ciutat

A l'interior del recinte expositiu es presenta un Pla que inclou el conjunt de propostes de millora del centre que s'han elaborat i que després de tot el procés exploratori de la consulta efectuada s'ha dissenyat de tal manera que es pugui executar per fases: un escenari a mitjà termini (2017-2025) i un escenari a curt termini (2017-2022).

Així es presenten els principals escenaris o objectius del futur del centre a mitjà termini, és a dir, sota una previsió de 8 anys, de tal manera que ajudi a entendre la visió que l'Ajuntament té del procés de millora que cal fer efectiva i que doni sentit als plans a curt termini que es vagin aprovant: el Projecte per a 2017-2018 i les previsions complementàries per a 2019-2020 i 2021-2022.

El Pla de millora de la mobilitat i de l'espai públic del centre per a 2017-2018

Aquest Pla recull i concreta les propostes i actuacions que l'Ajuntament vol executar de forma immediata una vegada l'hagi aprovat el Ple municipal i sigui conegut per les persones interessades. Aquest pla anirà complementat per un conjunt de projectes d'obres que s'aprovaran entre 2017 i 2018 i que suposaran una inversió d'uns 4 milions d'euros.

1

Formació i creixement de la vila
Transformació del centre històric
Desaparició de la plaça Major
Formació de l'Eix Nord-Sud

1.1.
La ciutat que creix

Un mercat, una plaça, una església
S. XI-XIV

Segles XI - XIV
Planta de la vila medieval i baixmedieval fetes a partir de les restes arqueològiques aparegudes a les intervencions fins al 2016, segons Jordi Roig Buxó a *La vila de mercat altmedieval de Sabadell i el procés d'emmurallament baixmedieval (segles XI al XV)*. Actes V CAMMC. Barcelona 2015.

1989
Intervenció arqueològica durant les obres de l'Aparcament dels Jardinets. (Foto: Lluís Fernàndez 1989)

1999
Intervenció arqueològica a la plaça de Sant Roc. (Foto: Jordi Roig 1999)

Un mercat, una plaça, una església
S. XI-XVIII

S. XV
Dibuix de reconstrucció de la vila emmurallada de Sabadell. (Il·lustració de Ricard Calvo segons estudi d'Albert Roig 1999)

Plànol de la vila de Sabadell a la fi del període gòtic. (*L'art sabadellenc* d'Andreu Castells, 1961)

1886
Plànol de la vila de finals del segle XVIII, segons Miquel Pascual (*Memòria del Projecte d'Eixample i Reforma de 1886*) (AHS)

Els preeixamples:
1770-1847

Plànol amb alineacions de carrers determinats entre 1770 i 1847, de Jaume Puig (revista d'història *Arraona*, n. 7, 1990)

1. Carrer de Sant Francesc
2. Plana d'En Macià
3. Carrer de Sant Josep-Travessia de la Borriana
4. Carrer de l'Estrella
5. Migdia, Mina (Ferran Casablancas)
6. Carrer del Sol i transversals
7. Carrer del Jardí
8. Alineacions Rambla

1945 aprox.
Carrer de l'Estrella.
(Autor: desconegut) (AHS)

1981
Carrer de la Creueta.
(Foto: Jaume Puig)

Pla d'Eixample i Reforma Daniel i Molina:
1865

1865
Projecte d'Eixample i Reforma de Francesc Daniel i Molina de 1865. (AHS)

1865
Sector Centre del Projecte d'Eixample i Reforma de Francesc Daniel i Molina de 1865. (AHS)

Projecte d'Eixample i Reforma de Miquel Pascual Tintorer:
1886

1886
Projecte d'Eixample i Reforma de Miquel Pascual i Tintorer de 1886. (AHS)

1886
Sector Centre del Projecte d'Eixample i Reforma de Miquel Pascual i Tintorer de 1886. (AHS)

Urbanitzacions i reformes a la plaça de Sant Roc
1881-1929

Finals s. XIX
Plaça de Sant Roc. (AHS)

1881
Collegi de les Escoles Pies. (Foto: Vives i Martí Editors, *Panorama Fotográfico de Sabadell* (AHS)

1903
Plaça de Sant Roc. (*Portfolio Anunciador de Sabadell*) (AHS)

1914
Treballs d'enderroc de l'església de St. Fèlix, provocats pels aldarulls de la Setmana Tràgica. (Foto: Francesc Casañas 1914) (AHS)

1929
Façana inacabada de l'església de Sant Fèlix donant a la plaça de Sant Roc. (Autor: Francesc Casañas Riera) (AHS)

Projecte d'Eixample i Reforma de Josep Renom i Joaquim Manich:
1928

1928
Projecte d'Eixample i Reforma de Josep Renom i Joaquim Manich de 1928 (AHS)

1928
Sector Centre del Projecte d'Eixample i Reforma de Josep Renom i Joaquim Manich de 1928 (AHS)

1.1. La ciutat que creix

Projectes no realitzats de Josep Renom

1926
Perspectiva del Projecte de Reforma del Centre de l'arquitecte Josep Renom (AHS)

1928
Projecte d'urbanització del sector de tramuntana de la plaça Major, presentat en el Projecte d'Eixample i Reforma de 1928 de Josep Renom i Joaquim Manich. (AHS)

1928
Projecte d'urbanització del solar que va quedar després de l'enderroc de l'Alt Pedregar. Presentat en el Projecte d'Eixample i Reforma de 1928 de Josep Renom i Joaquim Manich. (AHS)

1.2.
La ciutat que es transforma: 1873-1960

Cronologia dels enderrocs:
1873-1960

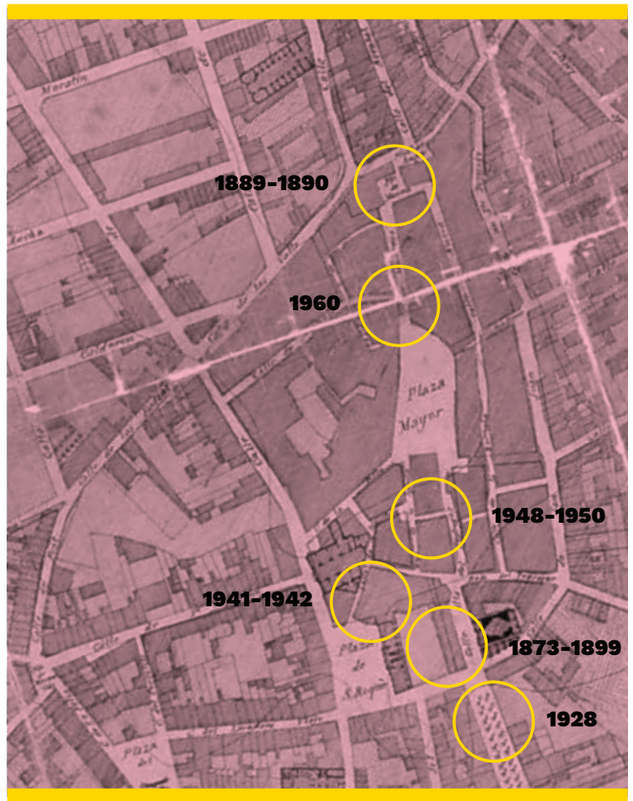

Seqüència cronològica dels enderrocs 1873-1960, senyalitzada per Albert Roig, sobre una part del plànol del Projecte d'Eixampla i Reforma de Miquel Pascual Tintorer de 1886. (AHS)

1873-1899
Portal de Barcelona

1889-1890
Plaça de l'Àngel

1928
La Rambla

1941-1942
Racó del Campanar

1948-1950
El Pedregar de Dalt

1960
Carrer de Manresa

1.2. La ciutat que es transforma: 1873-1960

Portal de Barcelona:
1873-1899

Pintura de Domènec Soler de principis del segle XX, amb el portal de Barcelona quan la torre superior ja ha estat enderrocada. (MAS)

Dibuix de Marian Burguès dels treballs d'enderroc del Portal de Barcelona (1873), conegut també com a Volta dels Escolapis. (*Sabadell del meu record*, de Marian Burguès 1929)

1890
Gravat de M. Suñé d'una vista del carrer Alt del Pedregar. Al fons s'identifica el començament de la Rambla, després de l'enderroc del Portal de Barcelona l'any 1873. (AHS)

1920 aprox.
Perspectiva dels Jardinets i començament de la Rambla. (AHS)

Plaça de l'Àngel:
1889-1890

Placeta del Raval o de l'Àngel, segons una aquarella de l'artista sabadellenc Domènec Soler. Visió feta a finals del segle XIX poc abans de la reconversió d'aquest indret en l'actual plaça de l'Àngel. (MAS)

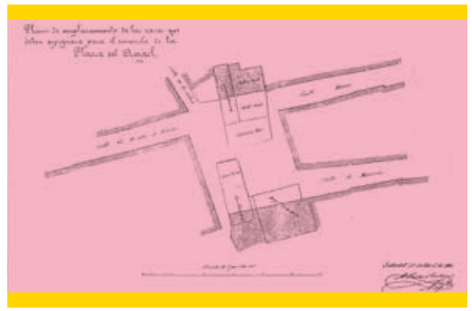

1870
"Plano de emplazamiento de las casas que deben expropiarse para el ensanche de la Plaza del Angel" de M. Pascual Tintorer (AHS)

Placeta de Manresa, segons una aquarella de l'artista sabadellenc Domènec Soler. Visió feta a finals del segle XIX poc abans de la reconversió de l'espai. (MAS)

Transformació de la Rambla en bulevard:
1928

1920
Principi de la Rambla, a l'esquerra la façana del cafè-teatre Euterpe. (Autor: Francesc Casañas Riera) (AHS)

1930 aprox.
La Rambla ja convertida totalment en bulevard. (Autor: desconegut) (Foto en edició postal de J. Figuerola) (AHS)

1.2. La ciutat que es transforma: 1873-1960

Cases de la Sagrera, el quiosc, el Pedregar i urbanització del Passeig:
1941-1950

1914
Final d'un dia de mercat a la Plaça Major. Al fons, façana de les Peixateries. (Foto de Miquel Cases 1914) (AFUES)

1920
Quiosc dels Jardinets. (Foto: L. Roisin 1920) (AHS)

1948
Treballs d'enderroc del Pedregar, on s'identifica la runa del casal Salvany. (Foto: Joan Balmes 1948, cedida per Francesc Ventura)

1948
Últims dies dels treballs d'enderroc del Pedregar.
(Foto: Joan Balmes 1948, cedida per Francesc Ventura)

1948
Solar del Pedregar, pocs dies després d'acabar-ne l'enderroc.
(Foto: Joan Balmes 1948, cedida per Francesc Ventura)

Desaparició de la plaça Major

1920 aprox.
Plaça Major de Sabadell amb l'antic mercat al fons. (Autor: Francesc Casañas Riera) (AHS)

1948
Treballs d'enderroc del Pedregar. (Foto: Joan Balmes 1948, cedida per Francesc Ventura)

1950
Brollador del capdamunt del passeig de la Plaça Major. (Foto: Joan Balmes 1948 cedida per Francesc Ventura)

Una excepció: la casa Duran

1958
Façana de la casa Duran al carrer del Pedregar. (Autor: Pere Monistrol) (AHS).

1.2. La ciutat que es transforma: 1873-1960

Carrer de Manresa: 1960

1959
Entrada al carrer de Manresa per la plaça Major just abans de la seva ampliació i reforma. (Autor: Joan Monistrol Pons) (AHS)

1960
Treballs d'enderroc del carrer de Manresa.

1963
Acabats provisionals després de l'enderroc del carrer de Manresa. (Foto: Vicenç Mayor 1963) (AFUES)

1.3.
L’empitjorament de l’espai central: 1940-2016

L'empitjorament de l'espai central:
1940-2016

1920 aprox.
Vista dels jardinets (LR/IEFC) (Llibre: *Josep Renom. Arquitecte*. Autor: Josep Casamartina i Parassols)

1959 aprox.
Plaça del Doctor Robert després de la primera reducció de l'àmbit dels Jardinets (Autor: Secundino) (AHS)

1928
Projecte d'urbanització no executat de Renom i Joaquim Manich. (AHS)

1950
Primera urbanització del Passeig (foto de Joan Gusi, 1950). (AFUES)

1988
El passeig de la Plaça Major. (Autor: Lluís Fernàndez López) (AHS)

1.3. L'empitjorament de l'espai central: 1940-2016

L'empitjorament de l'espai central:
1940-2016

1988-1990
Obres de construcció del pàrquing a la zona coneguda com els Jardinets, a la plaça del Doctor Robert.
(Autor: Joan Monistrol Pons) (AHS)

1999
Mercat provisional a la plaça Major.
(Autor: Joan Monistrol Pons) (AHS)

2009
Obres de construcció dels Ferrocarrils de la Generalitat
(Autor: David Alloza)

2016
El Passeig en finalitzar les obres.
(Autor: Pere Vidal)

L'empitjorament de l'espai central: 1940-2016

1940
Façana de llevant de la plaça Major de Sabadell. (Autor desconegut) (AHS)

1988
El passeig de la Plaça Major. (Autor: Lluís Fernàndez López) (AHS)

1940
Façana de ponent del passeig de la Plaça Major. (Autor: desconegut) (AHS)

1.3. L'empitjorament de l'espai central: 1940-2016

L'empitjorament de l'espai central: 1940-2016

1911 aprox.
Proposta de Renom per a l'ampliació dels terrenys de Sant Fèlix i la urbanització de l'entorn amb la nova configuració de l'església projectada per Enric Sagnier (AJR)

1976
Passeig de la Plaça Major, vorera de la botiga La Moda. Sabadell. (Autor: desconegut. Foto: Regidoria d'Urbanisme de l'Ajuntament de Sabadell) (AHS)

1987
Plaça de Sant Roc amb l'església de Sant Felix al fons. Sabadell, 1987. (Autor: desconegut) (AHS)

Una excepció: El projecte Urban 1997-2002

Cal assenyalar que entre 1997 i 2002 hi ha un canvi en la tendència general a l'empitjorament quan la ciutat intervé positivament en la millora dels carrers més centrals a partir de la subvenció europea del Pla Urban i procedeix a incrementar notablement els carrers per a vianants i defineix un nou model de circulació per a tot el centre.

Cal ressenyar positivament que durant l'execució d'aquest projecte es crea una Oficina de Dinamització del Centre amb col·laboració pública i privada, la qual impulsa els canvis i ajuda a implementar-los.

1.4.
Conseqüències del procés de transformació

Una singularitat

La singularitat i excepcionalitat de Sabadell

L'espai central està constituït per una sèrie d'espais encadenats (plaça de l'Àngel, passeig de Manresa, passeig de la Plaça Major, Racó del Campanar, plaça del Doctor Robert), que és el resultat del buidat d'edificacions existents per mitjà de successius enderrocs fets al llarg d'una seqüència històrica molt llarga (gairebé 80 anys).

El resultat formal és un espai públic de proporcions molt singulars per la seva forma, posició i grandària en relació tant amb les característiques de la ciutat com també amb les de qualsevol ciutat similar del nostre país.

Comparativa d'espais centrals i centres històrics de diverses ciutats de Catalunya amb Sabadell.

Planimetries a la mateixa escala.

1.4. Conseqüències del procés de transformació

Una semblança, una quimera, una història diferent

Una semblança
L'avinguda de la Catedral a Barcelona

Als anys quaranta del segle XX, després de l'obertura de la via Laietana, l'Ajuntament va enderrocar el barri de la plaça Nova, la catedral estrenà una nova façana neogòtica i posteriorment, sota l'espai enderrocat, s'hi construirà un aparcament.

Avinguda de la Catedral de Barcelona.
Fotografies aèries a la mateixa escala.

Passeig / Espai Central de Sabadell.

Una quimera
La Piazza Navona a Roma

En algunes ocasions s'ha fet una referència a la Piazza Navona a Roma com un espai de mesures semblants al conjunt d'espais encadenats al llarg del passeig de la Plaça Major.

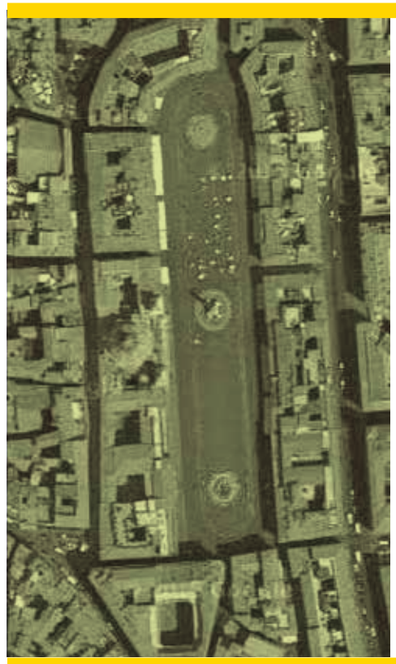

Piazza Navona de Roma.
Fotografies aèries a la mateixa escala.

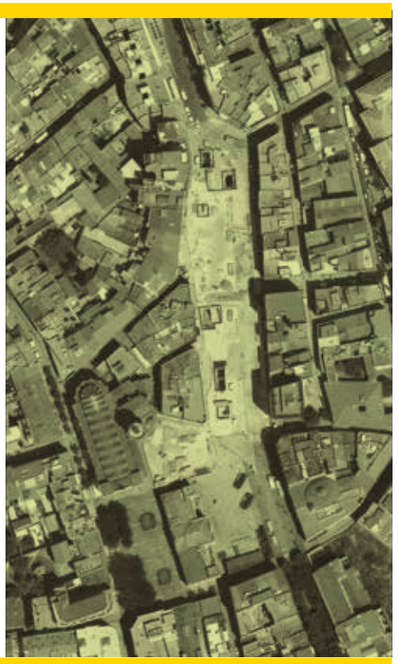

Passeig / Espai Central de Sabadell.

1.4. Conseqüències del procés de transformació

Una història diferent
Terrassa

A primers anys setanta del segle XX l'Ajuntament va intentar materialitzar el Pla urbanístic que s'havia aprovat el 1965 per als espais públics més característics del centre de Terrassa: la plaça Vella i el raval de Montserrat amb el propòsit d'eliminar-los i bastir un espai enorme enderrocant diverses illes.

El 1971 s'intenta eixamplar la Font Vella per fer de l'eix est-oest un eix de comunicació.

La ciutat va aconseguir aturar el projecte que era en fase de gestió molt avançada.

Reforma de l'espai central.
Pla General d'Ordenació de Terrassa. 1965.
Llibre: *Tarrasa 1877-1977. Cien años de Urbanismo.*
Autor: Josep Boix.

La reforma sobre l'ortofotoplànol.
Elaboració: Serveis Tècnics. Municipals

Anunci de la reforma del carrer Font Vella eixamplat 25 metres. 1971.

Llibre: *Tarrasa 1877-1977. Cien años de Urbanismo.* Autor: Josep Boix.

Diari de Terrassa.
29 de setembre de 1971.

Canvis irreversibles o noves oportunitats per a la ciutat?

La pèrdua de la plaça Major com l'espai simbòlic i vèrtex del nucli històric que era ha comportat la pèrdua d'alguns usos i sobretot de la simbologia urbanística, cultural i social.

La desaparició de la plaça Major, de part del teixit de la vila medieval i de referents importants del patrimoni construït ha comportat una minva en el sentiment de pertinença al lloc i a la capacitat d'identificació de la comunitat.

La plaça ha estat substituïda per un nou espai públic central desproveït d'una forma recognoscible, ordenada, proporcionada i amb qualitat arquitectònica i paisatgística, de tal manera que no és possible la identificació ciutadana i el reconeixement d'elements referencials i simbòlics per la comunitat.

S'ha passat d'un espai plaça, acotat, viu i referent cívic, a un espai amorf, fora d'escala i de forma singular, situat al mig d'un eix de comunicació de ciutat acabat d'obrir.

L'actual passeig de la Plaça Major, de 330 metres de llargada i d'amplades variables, és conseqüència de la suma de diversos espais encadenats, produïts per enderrocs en diferents punts i en diferents èpoques, que van del 1873 al 1960. El Passeig forma part des de 1960 d'un eix de comunicació nord-sud que va canviar radicalment l'estructura del centre de la ciutat.

El centre en un sentit ampli, el centre històric i el passeig de la Plaça Major incorporaran des d'aquell moment una càrrega de conseqüències importantíssimes que han condicionat i condicionen qualsevol actuació i canvi futur.

Els canvis de la fesomia i la identitat de la ciutat són de gran importància i han fet de Sabadell una excepcionalitat i una singularitat. Es poden revertir? Poden ser oportunitats?

1.4. Conseqüències del procés de transformació

El Passeig, un espai nou amb problemes nous

Un espai fora de l'ús ciutadà per un període d'obres molt llarg, 28 anys

Un espai urbà per redefinir i millorar, que ha patit la completa transformació de la seva fesomia, després d'estar 28 anys amb obres gairebé continuades.

Un espai públic central sense confortabilitat ni capacitat de trobada

Els canvis soferts han comportat la falta de confortabilitat per a l'acollida, la trobada i el repòs de les persones.

Un problema nou sota el Passeig

Cal definir què fer amb l'aparcament construït sobre l'estació dels FGC i sota el passeig de la Plaça Major i com concretar la seva connexió amb l'aparcament actualment en funcionament sota la plaça del Dr. Robert, així com amb la reforma dels accessos.

El centre històric: un teixit antic amb noves necessitats

El centre és una àrea urbana amb un ús intens i amb noves necessitats socials per resoldre

Actualment hi podem constatar una insuficiència d'espais públics, jardins, places, espais d'estada, d'acolliment i de trobada. El dèficit és degut tant al tipus de teixit com a la manca d'actuacions públiques.

També es pot verificar una important contaminació de l'aire i contaminació acústica, a causa del trànsit privat i públic, agreujada per la insuficiència de carrers i espais per a vianants, fet que no afavoreix l'oferta comercial extensiva i de qualitat.

Un àmbit urbà històric sense posar en valor

La pèrdua de peces d'interès històric i arquitectònic, afegida a l'empitjorament de la qualitat arquitectònica i del paisatge urbà, devalua aquest nucli i li minva força, caràcter i representativitat. Alhora, les dificultats per incorporar de forma activa el patrimoni històric i cultural existent, empobreix el centre i la identitat de la ciutat.

2

Què volem fer

2.1. Objectius i estratègia

Objectius i estratègia

Uns objectius
Un projecte compartit i amb el màxim consens social i polític possible integrant els diferents àmbits que en formen part: el social, el cultural, el polític i l'urbanístic.

Un projecte emblemàtic amb capacitat de generar entusiasme i acció comuna.

A la reforma, millora i reforç estructural del centre de la ciutat, cal sumar-hi els projectes de millora integral dels diferents barris de la ciutat i dinamitzar així la projecció de la ciutat en el context territorial proper per aconseguir una major atractivitat i competitivitat.

Una estratègia: actuacions per fases
Hi ha un conjunt de problemes pendents que requereixen propostes de solucions concretes i individualitzades. Per la seva complexitat tècnica i de gestió i per la necessitat de disposar dels recursos econòmics adients, cal diferir-los en el temps, dins un pla de fases d'actuació que sigui realista i ho faci possible.

Les actuacions
Propostes de millora de la mobilitat i l'espai públic al centre de Sabadell: 2017-2018
Aquest conjunt de propostes són les actuacions que l'Ajuntament vol executar de forma immediata, entre el final de 2017 i el final de 2018, una vegada estiguin aprovades definitivament pel Ple Municipal. Aquestes propostes seran complementades per un conjunt de projectes d'obres que suposaran una inversió aproximada d'uns 4 milions d'euros.

Previsions de noves actuacions a curt termini en dues fases: 2019-2020 i 2012-2022
A l'exposició es concreten unes previsions d'actuacions a curt termini, en dues fases més: actuacions previstes per al bienni 2019-2020 i actuacions previstes per al bienni 2021-2022, que han de continuar el gruix de les actuacions iniciades.

Objectius estratègics i propostes per a la millora del centre a mitjà termini: 2017-2025
Per ajudar a entendre la visió que l'Ajuntament té del procés de millora del centre i per donar sentit i perspectiva als plans, projectes i obres a curt termini que s'iniciaran a finals de 2017, es defineixen uns objectius estratègics i unes propostes de transformació i millora per als diferents àmbits territorials i temàtics del nou centre. Entre els àmbits principals es defineixen: les millores urbanístiques, les de mobilitat, les socials i comunitàries, les culturals i patrimonials, i les econòmiques i comercials.

El centre i la ciutat

Un nou centre per a una nova ciutat. Un centre de destí, un centre atractiu i amb capacitat d'atreure activitats i persones procedents dels àmbits ciutadà, comarcal i metropolità.

El nou centre com a actiu rellevant i destacat en la representació de la ciutat, exemple de les possibilitats de transformació i millora tant de la fesomia i estructura urbanes com de la qualitat de vida de les persones.

L'experiència de la planificació del centre pot ajudar a la millora i planificació futura d'altres barris de la ciutat. Cada un dels projectes de transformació i millora del centre ha d'incidir decisivament en la millora i transformació de la ciutat.

Reforçar els punts forts del centre, orientar de nou el seu futur, afavorir les seves especialitzacions més competitives, incrementar el coneixement i l'eficiència dels serveis i de la producció. Mantenir els llocs de treball i incrementar el nombre d'activitats. Una oferta integral de serveis, de cultura i de comerç de qualitat.

ICC 2016

2.2.
El centre avui

Demografia

Població

La població resident a l'espai central és de

28.080
habitants

Destaca l'elevada densitat d'habitants (habitants/m² de sòl) als edificis situats en diversos trams de les vies bàsiques perimetrals, als eixos Tres Creus i Rambla, i en la trama situada al sud del c. d'Alemanya fins a la Gran Via.

Illes
Estació FGC
Estació RENFE
Estació autobusos

Densitat residencial per parcel·la (habitants/100m² de sòl)

0 - 1
1 - 2
2 - 4
> 4

Indicadors demogràfics

L'àmbit del Centre té 32.834 habitants, un 61,6% del Districte 1 i un 15,8% del total de la ciutat. (Font: Últimes dades del cens. Ajuntament de Sabadell. Gestió de la Informació)

El 52,7% són dones i el 47,3% són homes.

Les franges d'edat d'entre els 35 i els 54 anys concentren els percentatges més elevats de població.

La població activa (16-65 anys) al Centre és de 21.444 persones, un 65,3% del total de persones del Centre i un 15,7% del total de població activa de Sabadell.

Al Centre hi ha un pes força elevat de la població més gran de 85 anys (taxa de sobreenvelliment), especialment dones, cinc punts més alt que el percentatge del conjunt de la ciutat.

A partir de l'estudi de la Cambra de Comerç de Sabadell "El pes socioeconòmic del centre de Sabadell" (Abril de 2017)

El pes socioeconòmic

A partir de l'estudi de la Cambra de Comerç de Sabadell "El pes socioeconòmic del centre de Sabadell" (Abril de 2017)

El centre de Sabadell és el principal espai socioeconòmic de la ciutat:
- Té 2.586 activitats econòmiques, i el 30,9% d'establiments total de la ciutat.
- El 48% d'establiments són comercials i més del 30% són de serveis personals.
- L'Eix central, amb un continu de 242 establiments, és el principal eix comercial de la ciutat, i el nucli central, amb 350 establiments, és el principal espai comercial a cel obert.
- L'Oficina del Centre té associades 66 entitats de tots els àmbits: cultura, societat, comerç, serveis, etc.

Activitats econòmiques del Centre de Sabadell	Any 2015	%
Activitats comercials	1.240	47,95
Serveis personals	830	32,10
Altres serveis professionals, etc.	325	12,57
Activitats industrials, construcció i altres	191	7,39
Total d'activitats del Centre	2.586	100,00

L'estimació de les macromagnituds econòmiques del Centre segons l'estudi de la Cambra de Comerç de Sabadell és el següent:

Renda familiar bruta disponible al Centre	1.014 milions d'euros (23,5% del total de Sabadell)
PIB del Centre	1.025 milions d'euros
PIB per habitant	19,2 milers d'euros
Potencial de creixement i aportació de rendes	75,2 milions d'euros
Aportacions al sector públic	86,5 milions d'euros

2.2.1. Algunes dades

Ocupats i llocs de treball al Centre

Al Centre tenim un total de 16.050 persones ocupades i residents als codis postals 08201 i 08202, de les quals 3.458 són residents que treballen al mateix Centre (21,6% d'autocontenció) i 8.159 persones treballen fora de Sabadell (50,8% del total de residents ocupats).

Al Centre tenim localitzats 19.633 llocs de treball (un 32,30% del total de la ciutat): 3.458 estan ocupats per residents del mateix Centre (17,61% d'autosuficiència) i 11.648 (59,33%) per residents del conjunt de la ciutat inclòs el Centre. Els llocs de treball del Centre ocupats per no residents a la ciutat són 7.985 (un 40,67% del total).

Autosuficiència i autocontenció del Centre de Sabadell

	Codi Postal 08201	Codi Postal 08202	Total centre	Total Sabadell
Taxa d'auto-suficiència	14,34	22,32	17,61	62,91
Taxa d'auto-contenció	23,23	20,19	21,55	47,57

2.2.1. Algunes dades

Activitat comercial

Les principals zones comercials es concentren a l'illa de vianants i als carrers més propers, així com als eixos de la Rambla, Tres Creus, Calderón, Colom i Sant Cugat.

En menor mesura a l'entorn dels carrers de Gràcia i Jovellanos, així com en trams dels carrers de la Salut i la Indústria.

Diversos trams de les vies perimetrals, especialment al nord-oest de l'espai central: el tram de ronda de Zamenhof a l'oest de la via de Massagué, la ronda de Ponent, i la carretera de Terrassa i alguns trams de la Gran Via.

Illes
Estació FGC
Estació RENFE
Estació autobusos

Locals comercials
Àrees i eixos comercials
Plataforma única

A partir de l'estudi de la Cambra de Comerç de Sabadell "El pes socioeconòmic del centre de Sabadell" (Abril de 2017)

Activitats comercials

Pel que fa estrictament a les activitats comercials que representen quasi el 48% del total, les dades disponibles més actuals són:

Activitats comercials	Llocs de treball	Centres de treball	Mitjana llocs/ centre
Comerç a l'engròs i al detall	13.940	1.544	9,03
Hosteleria	3.283	517	6,35

Infodades. Desembre 2016. Vapor Llonch. Ajuntament de Sabadell

Espai públic i verd urbà

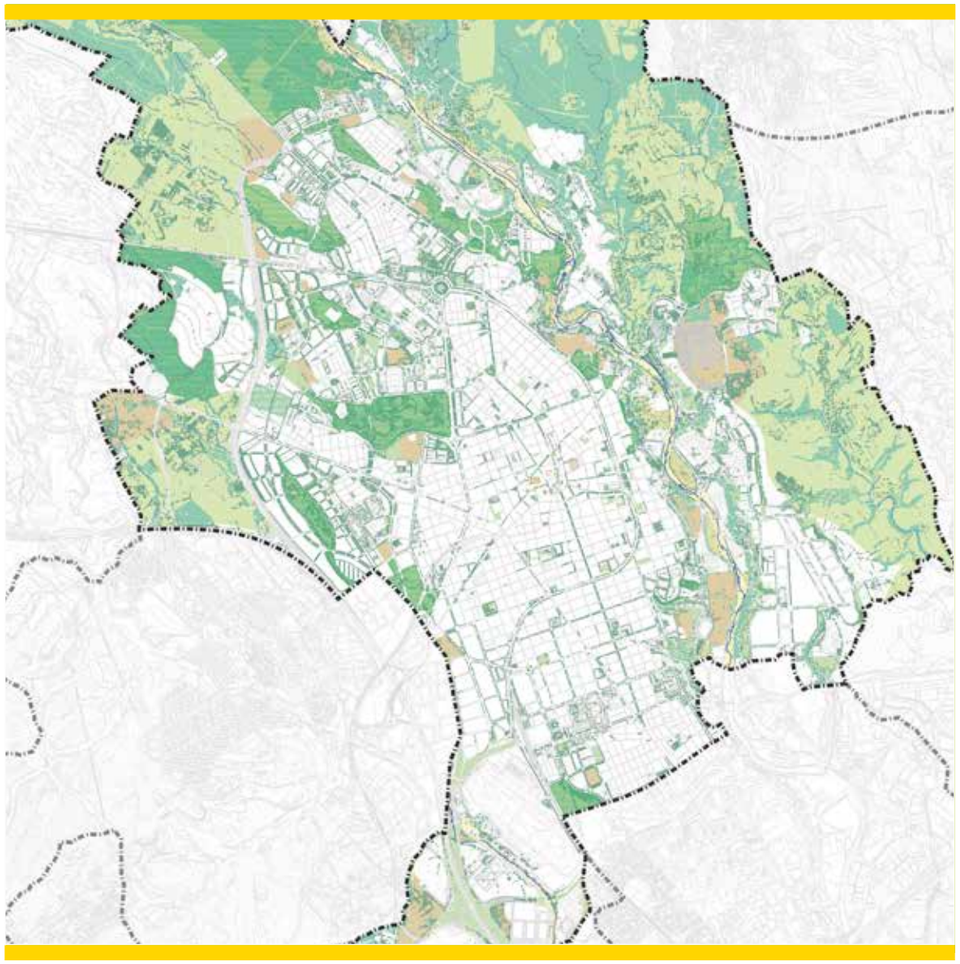

- Masses boscoses dins del terme municipal
- Masses boscoses fora del terme
- Espais agrícoles
- Hortes del Ripoll
- Lleres de riu
- Parcs urbans
- Parcs urbans i periurbans de ronda
- Equipaments oberts
- Delimitació del terme municipal de Sabadell
- Delimitació dels termes municipals

2.2.1. Algunes dades

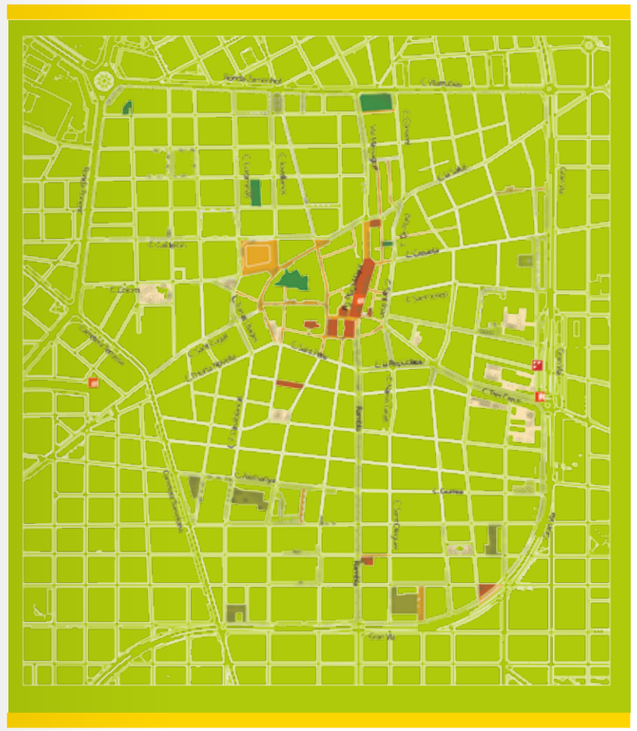

L'espai central de Sabadell, de la mateixa manera que la resta de trama urbana històrica, presenta un marcat dèficit de verd urbà.

Les zones de nova urbanització, així com els rodals, compten amb una major presència de verd.

Prop del 60% de les places del Centre són "places dures", marcades per la presència de paviments durs i l'absència de verd.

- Illes
- Estació FGC
- Estació RENFE
- Estació autobusos

- Plaça tova*
- Plaça semitova*
- Plaça semidura*
- Plaça dura*
- Arbrat
- Plataforma única

*Plaça tova: 75% < m² vegetació + m² sauló < 100%
*Plaça semitova: 50% < m² vegetació + m² sauló < 75%
*Plaça semidura: 25% < m² vegetació + m² sauló < 50%
*Plaça dura: 0% < m² vegetació + m² sauló < 25%

Carrers estrets

2.2.1. Algunes dades

Equipaments

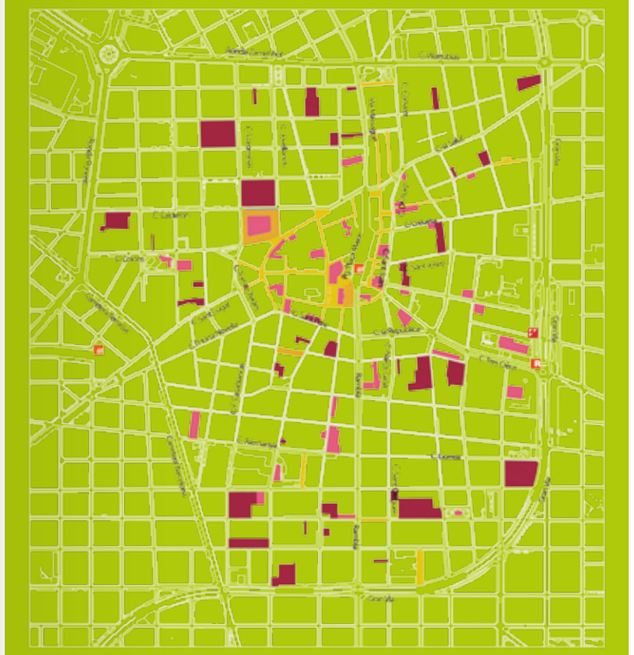

Illes
Estació FGC
Estació RENFE
Estació autobusos
Equipaments educatius
Altres equipaments
Plataforma única

L'espai central de Sabadell destaca per l'elevada presència d'equipaments educatius.

Molts dels equipaments resolen l'encotxament i desencotxament a la mateixa porta de l'escola, amb un impacte considerable de la mobilitat de vehicles sobre els conjunt de persones que accedeixen i travessen aquests entorns en les hores d'entrada i sortida.

Carrers i camins per a vianants

2.2.1. Algunes dades

Comparativa de les àrees de vianants amb altres ciutats mitjanes

Vials amb prioritat per a vianants

2.3. Què proposem per ara Curt termini: 2017-2022

2.3.1. Una xarxa bàsica per a vianants

Xarxa bàsica per a desplaçaments a peu

2017-2018 Projecte

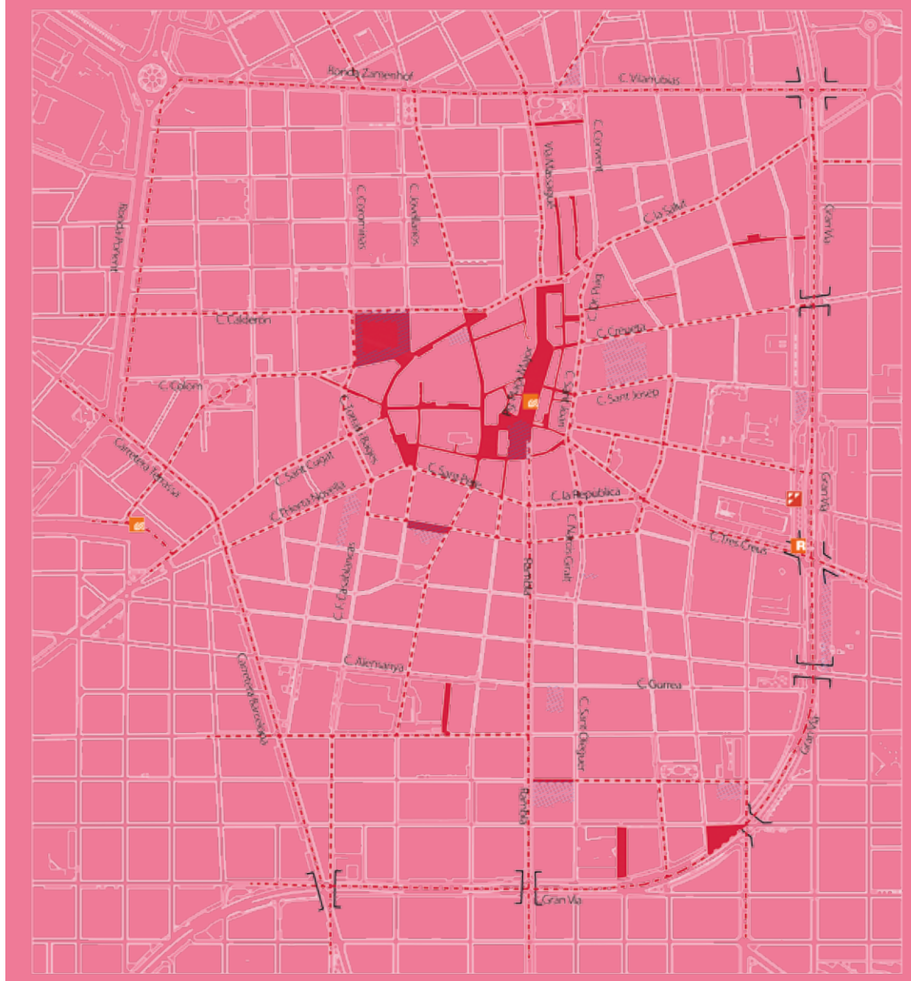

2025 Previsió

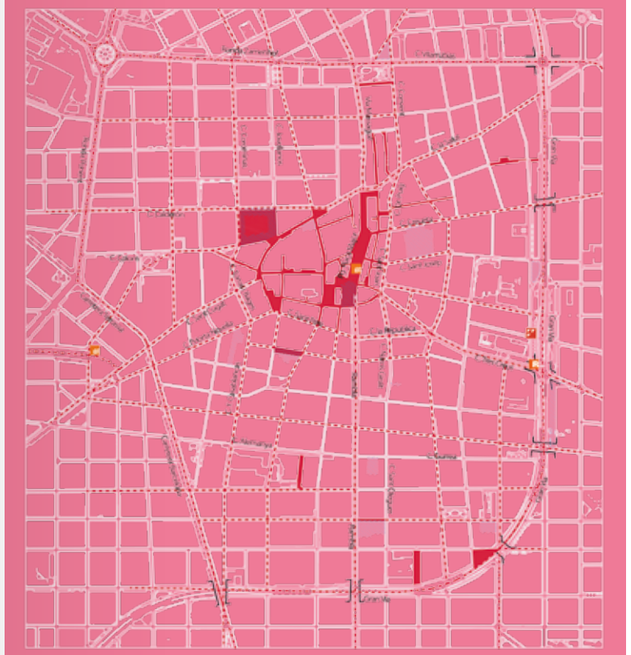

- Illes
- Estació FGC
- Estació RENFE
- Estació autobusos
- Carrers de vianants existents
- Xarxa bàsica de vianants
- Aparcaments d'ús públic
- Passos sobre grans infraestructures

Increment de l'àrea de vianants a sud i a llevant

2017-2018 Projecte

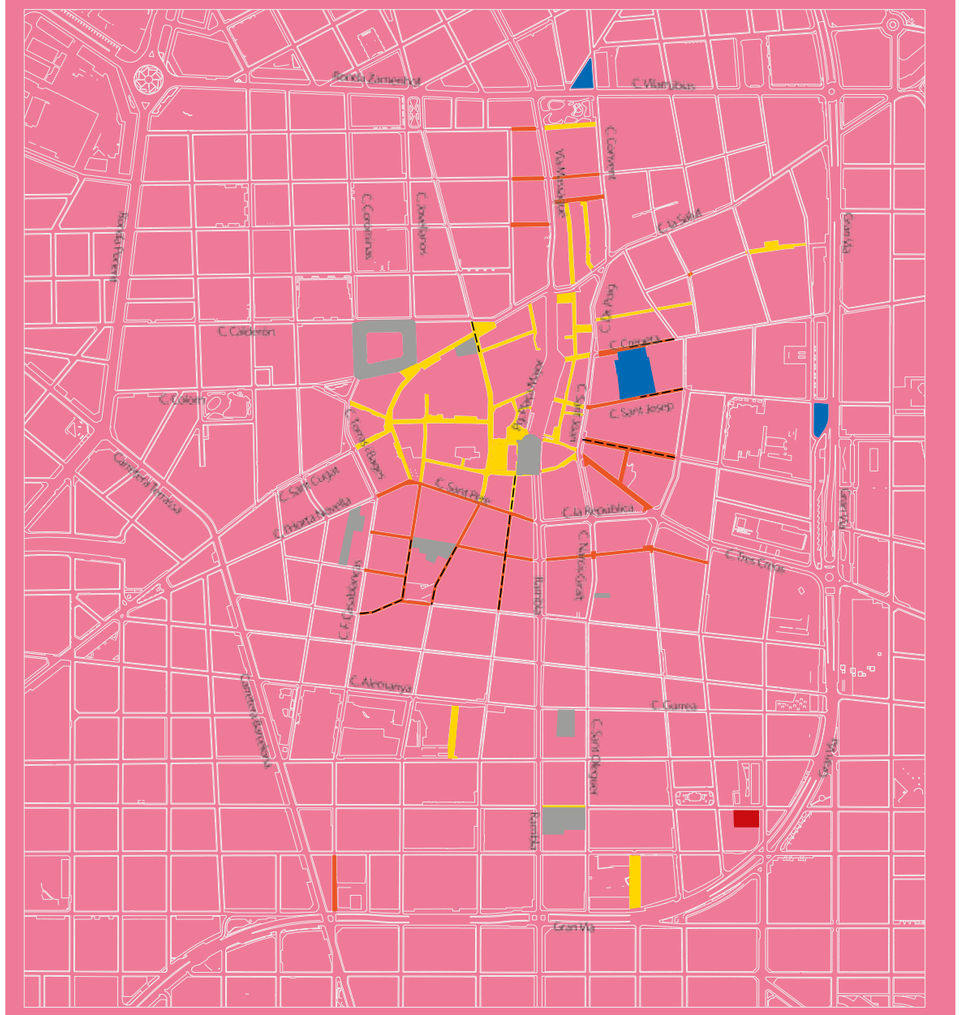

2.3.2. Nous carrers per a vianants

2019-2020 Previsió

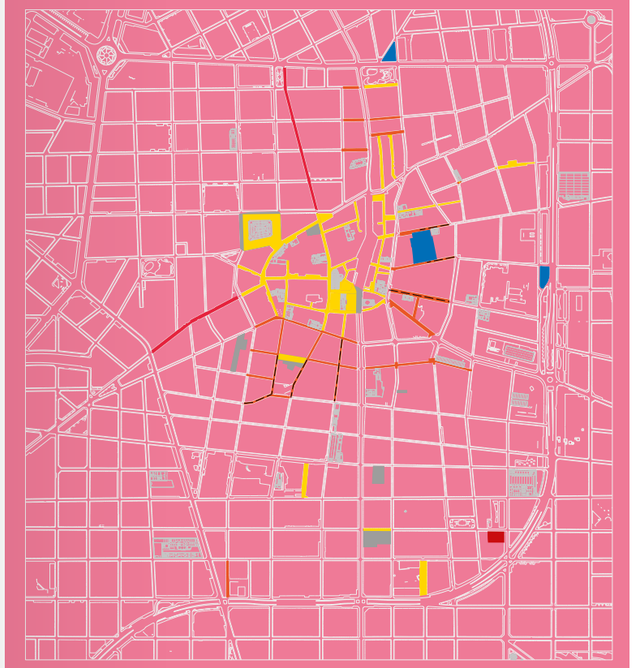

- Carrers amb prioritat per a vianants existents
- Carrers amb prioritat per a vianants proposats fase 1
- Carrers amb prioritat per a vianants proposats fase 2
- Carrers amb prioritat per a vianants existents amb accés a pàrquing
- Carrers amb prioritat per a vianants proposats amb accés a pàrquing
- Carrers amb prioritat per a vianants proposats fase 3
- Pàrquing de superfície lliure
- Pàrquing de superfície amb zona blava
- Pàrquing soterrat

2021-2022 Previsió

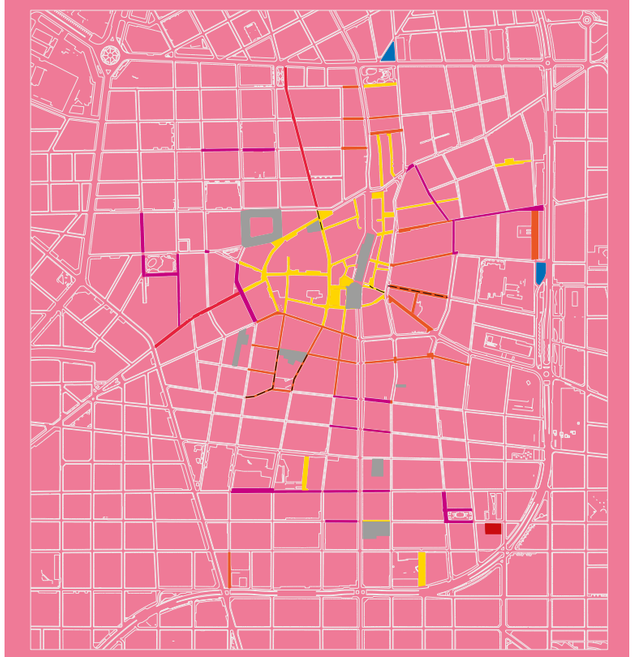

- Carrers amb prioritat per a vianants existents
- Carrers amb prioritat per a vianants proposats fase 1
- Carrers amb prioritat per a vianants proposats fase 2
- Carrers amb prioritat per a vianants existents amb accés a pàrquing
- Carrers amb prioritat per a vianants proposats amb accés a pàrquing
- Carrers amb prioritat per a vianants proposats fase 3
- Pàrquing de superfície lliure
- Pàrquing de superfície amb zona blava
- Pàrquing soterrat

2.3.2. Nous carrers per a vianants

Comparativa dels carrers per a vianants realitzats en els períodes:

abans de 1996, 1997-1999 (projecte Urban), 2000-2016, proposta 2017-2018

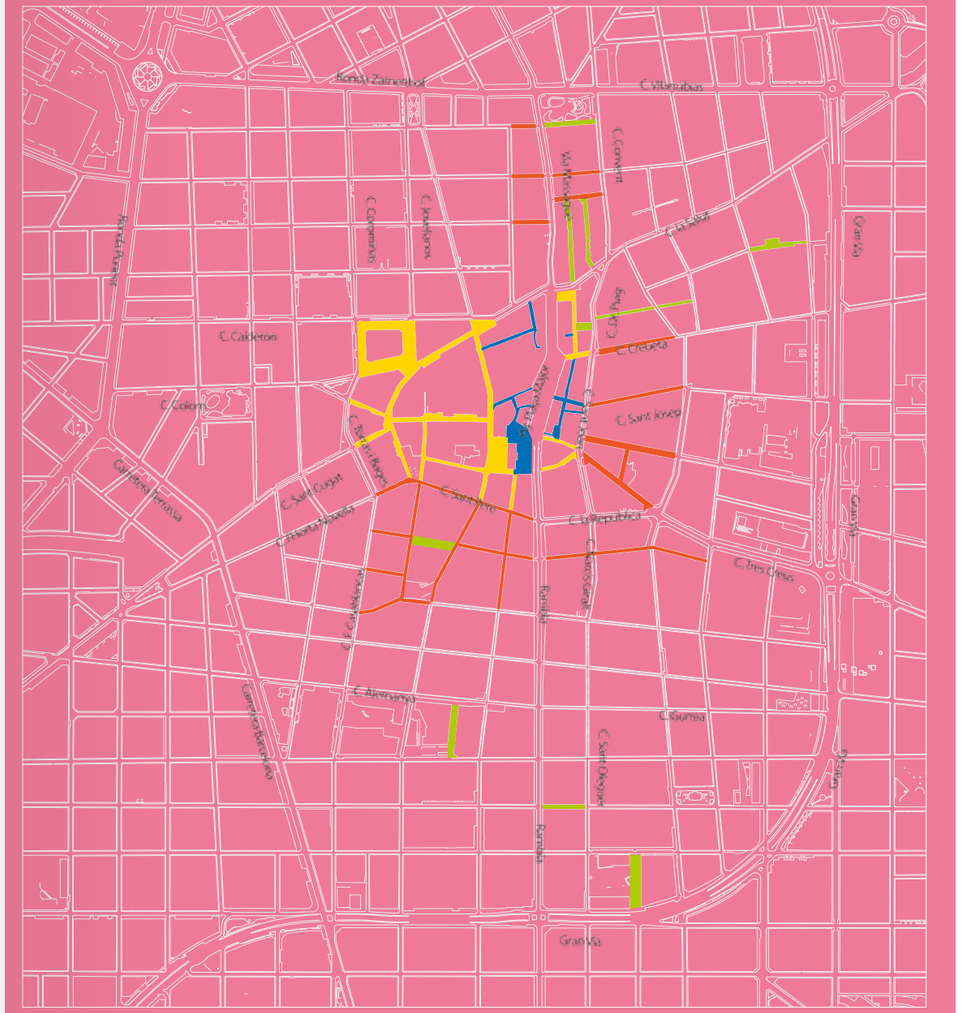

	Longitud	Superfície
Carrers per a vianants abans del projecte Urban (abans de 1997)	685 ml	6.290,12 m²
Carrers per a vianants projectats i executats pel projecte Urban (1997-1999)	1.999 ml	23.093,37 m²
Carrers per a vianants executats posteriorment al projecte Urban (2000-2016)	1.014 ml	9.855,63 m²
Carrers per a vianants proposats per al període 2017-2018	2.888 ml	19.622,54 m²

Voreres més amples i paviments continus en carrers per a vianants

2017-2018 Projecte

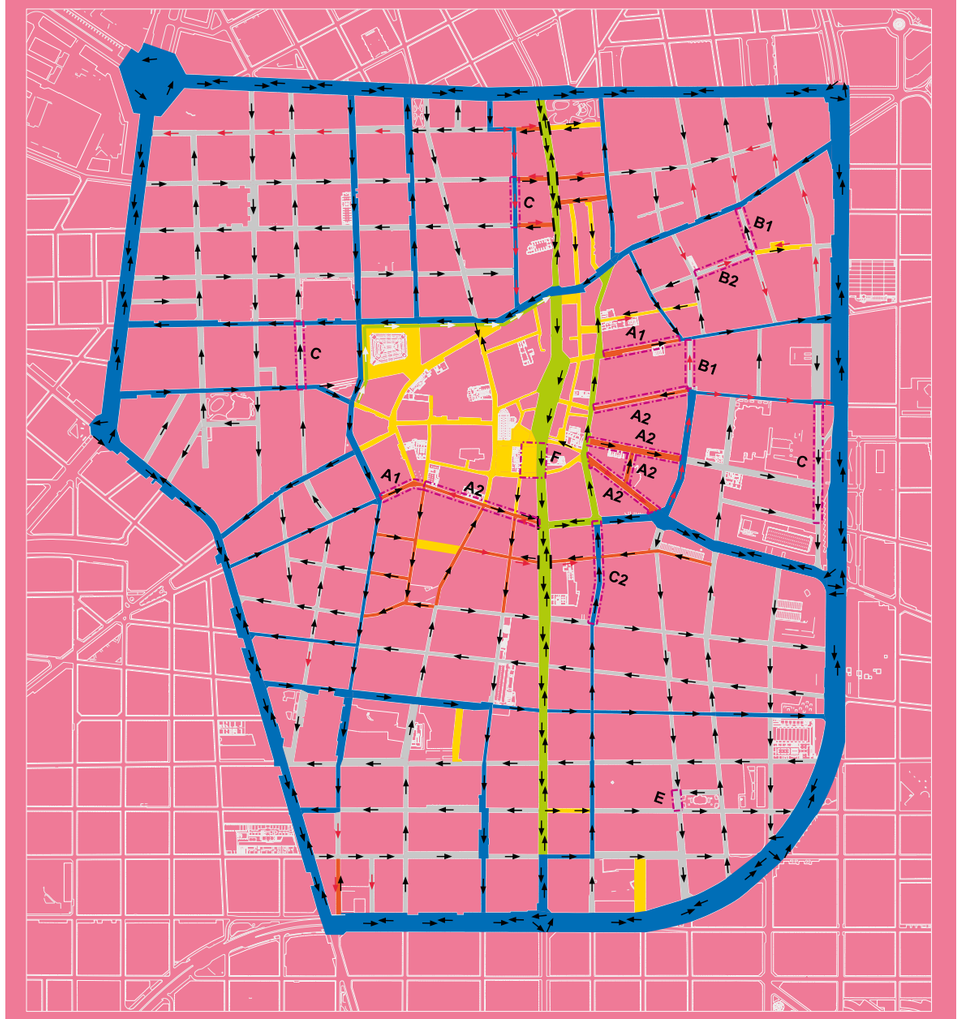

2.3.3. Obres d’urbanització en carrers

2019-2020 Previsió

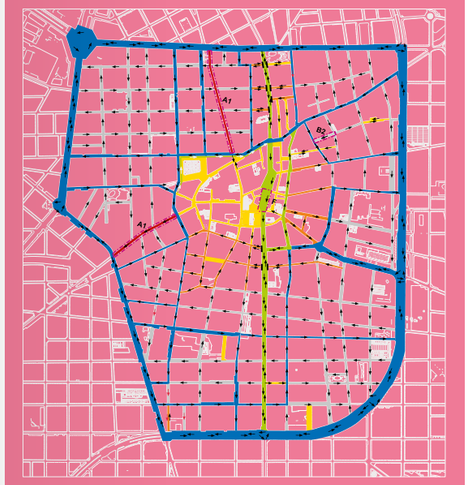

2021-2022 Previsió

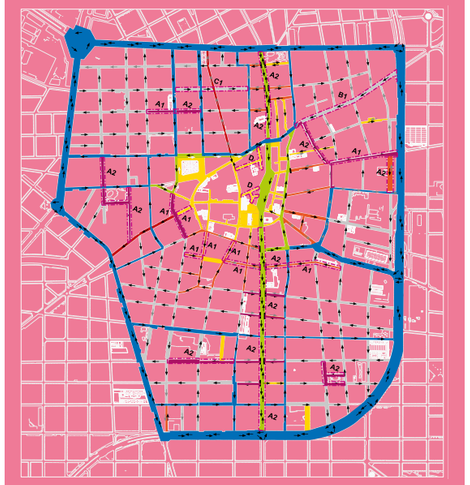

- Vials principals per a circulació de vehicles
- Vials amb prioritat per a vianants existents
- Vials amb prioritat per a vianants proposats 2017-2018
- Vials amb prioritat per a vianants proposats 2019-2020
- Vials amb prioritat per a vianants proposats 2021-2022
- Vials amb ús exclusiu per a bus
- Tanca per a vials de trànsit restringit
- Àmbits de projectes d’urbanització

A Carrers d’ús per a vianants amb plataforma única
B Carrers de circulació de vehicles amb plataforma única
C Eixamplament de voreres
D Renovació de paviment en carrers per a vianants
E Endreces de mobiliari
F Remodelació de la urbanització de les places

A1/B1 Remodelació parcial
A2/B2 Remodelació integral
C1 Amb arbrat
C2 Sense arbrat

Xarxa bàsica per a desplaçaments en bicicleta

2017-2018 Projecte

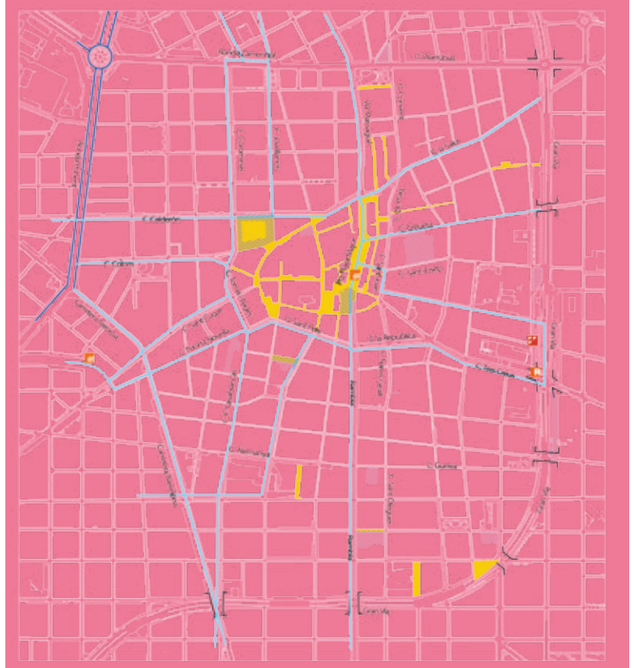

2025 Previsió

- Senyalització de cohabitació en zona 30
- Senyalització especial per a itineraris recomanats (xarxa ciclable bàsica)
- Carrils bici en vies bàsiques i de suport en trams de vies locals

Illes
Estació FGC
Estació RENFE
Estació autobusos

Plataforma única existent
Carril bici existent
Xarxa ciclable bàsica
Aparcaments d'ús públic
Passos sobre grans infraestructures

2.3.4. Una xarxa segura per a bicicletes

2017-2018 Obres

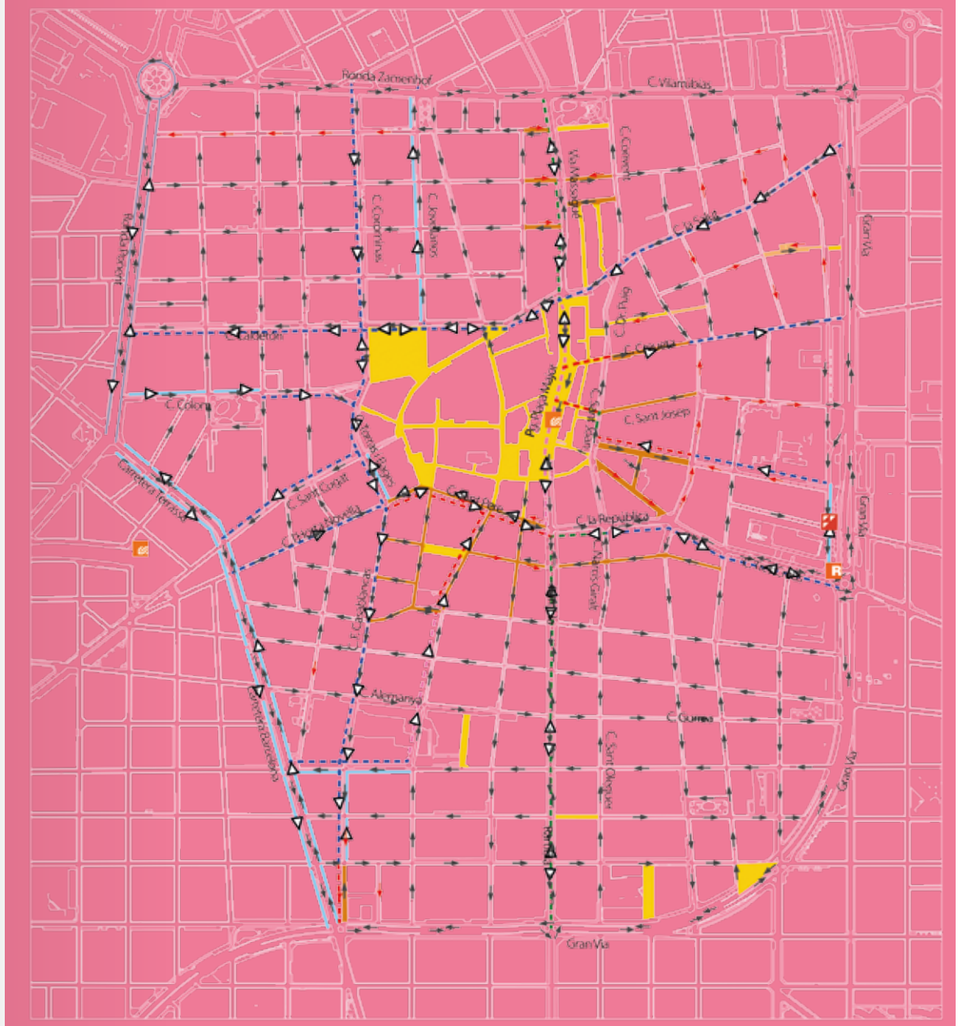

Illes
Estació FGC
Estació RENFE
Estació autobusos
Plataforma única existent
Plataforma única 2017- 2018
Carril bici existent
Tanca per a vials de trànsit restringit

Sentits de circulació
Nous sentits de circulació
Construcció de carril-bici unidireccional en calçada
Senyalització d'itinerari preferent de bicicletes en zona 30 (local)
Senyalització d'itinerari preferent de bicicletes en zona 30 (local)/compartit amb bus

Senyalització d'itinerari preferent de bicicletes en carrer a 20km/h (veïnal)
Senyalització de doble sentit de bicicletes en carrer de vianants
Sentit de circulació de bicicletes

Xarxa de transport públic
Recorreguts del bus en dies laborables (dilluns-dissabte)

2017-2018 Projecte

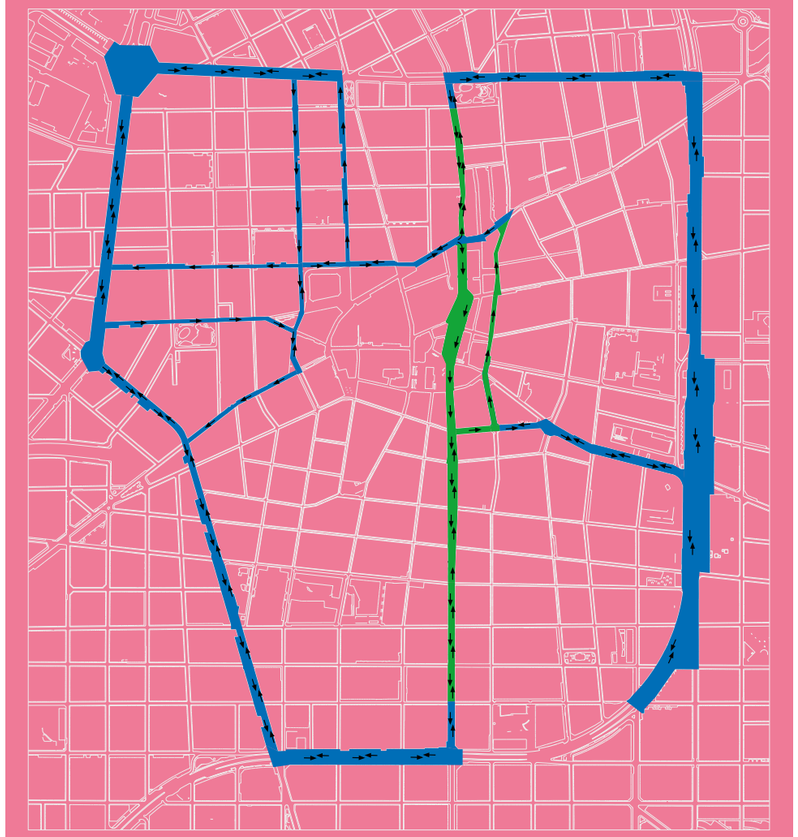

Itineraris de bus

- Carrers per a vehicles privats i bus
- Carrers exclusius per a bus

2.3.5. Itineraris de bus més ràpids i eficients

Estat actual

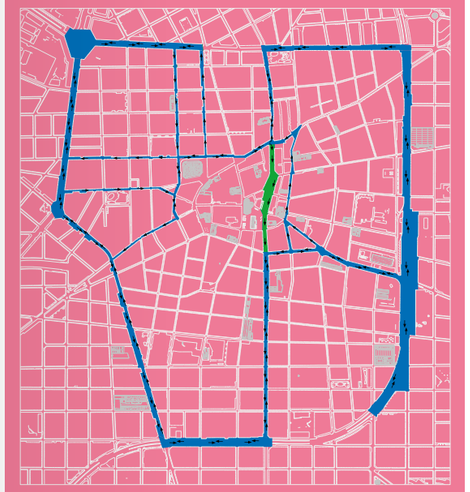

Proposta d'itinerari de les diferents línies

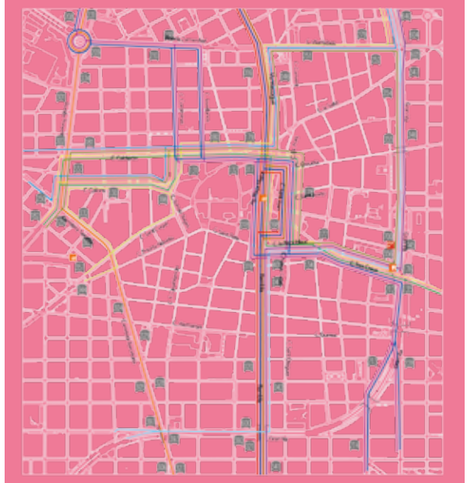

Es proposa eliminar el pas dels vehicles privats al llarg de l'eix central i al primer tram dels carrers de la República, Narcís Giralt i Sant Joan, amb la finalitat d'afavorir l'eficàcia dels busos.

- Illes
- Estació FGC
- Estació RENFE
- Estació autobusos
- Sentit de circulació
- Nou sentit de circulació
- Parades de bus

Línies d'autobús (dies feiners)

- Línia 01
- Línia 02
- Línia 03
- Línia 04
- Línia 05
- Línia 07
- Línia 08
- Línia 10
- Línia 11
- Línia 12
- Línia 23
- Línia 44
- Línia 55
- Línia 80

Objectius

La garantia del dret a la mobilitat de totes les persones, tendint cap a una ciutat 8-80, és a dir, que ofereixi opcions de mobilitat autònoma a les persones d'entre 8 i 80 anys.

La millora de la salut de les persones gràcies a la millora de la qualitat de l'aire, però també gràcies a l'increment de la mobilitat activa (sobretot a peu i en bicicleta).

El guany d'espai per a les persones, especialment en aquelles zones on manquen més espais públics de qualitat per a la socialització, l'intercanvi, el descans, el joc, etc. Restablir el desequilibri que hi ha entre espai per a les persones i espai per als vehicles.
La reducció de l'accidentalitat, especialment la causada pels vehicles que provoquen una mortalitat més alta.

La reducció de la contaminació acústica, deguda especialment als vehicles amb motor de combustió i als de major tonatge i/o els que circulen a més velocitat.

La reducció de l'efecte hivernacle i el canvi climàtic, a partir d'una reducció dels GEF en termes de
CO^2 equivalent.

La reducció del consum energètic associat al transport, i en especial de la part que depèn dels recursos fòssils no renovables.

2.3.6. Cap a un nou model de mobilitat

Actualització de la jerarquia en la xarxa viària

2017-2018 Projecte

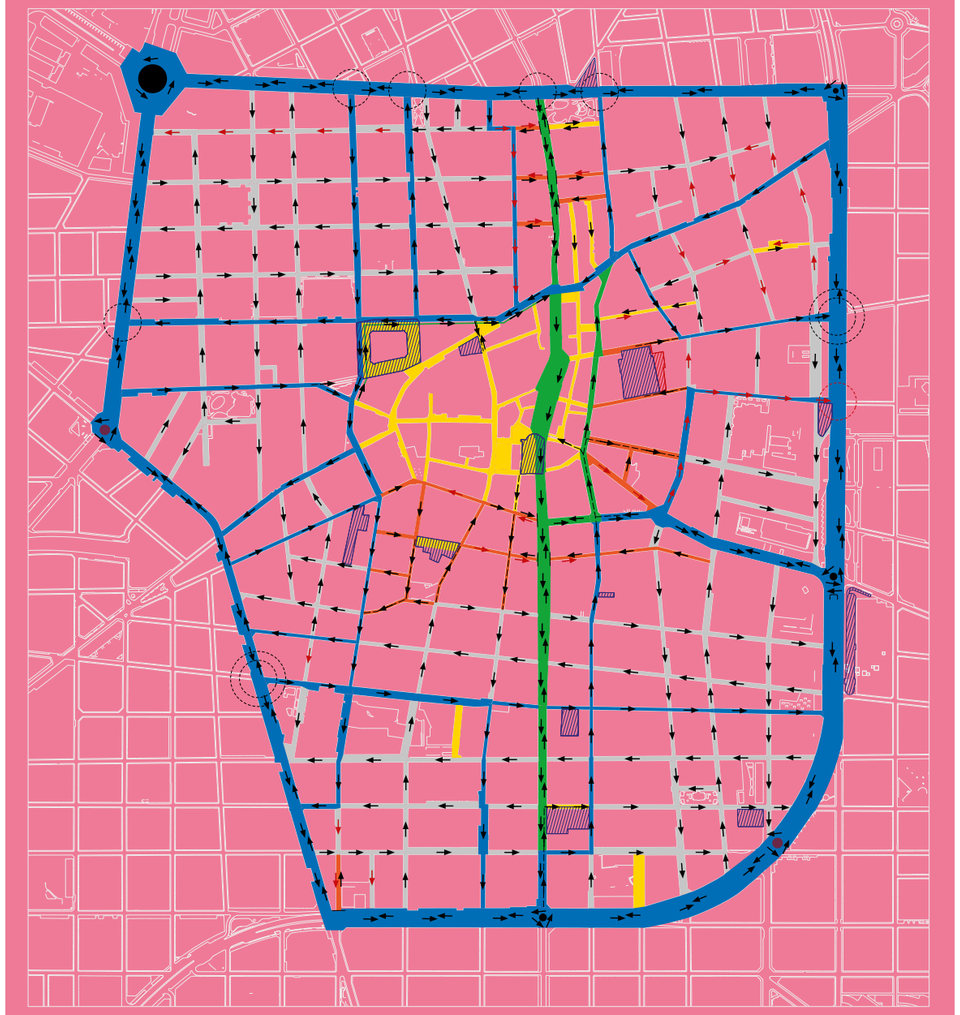

2.3.7. Menys cotxes circulant en va

-Canvis en la senyalització d'ordenació per als nous sentits de circulació
-Senyalització de trams de circulació restringida
-Reforç de portes d'entrada al Centre
-Dos canvis importants: Sant Pere i Sant Joan
-Reorganització de la Creueta i Tres Creus

Estat actual

2019-2020 Previsió

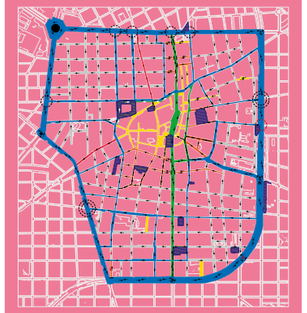

2021-2022 Previsió

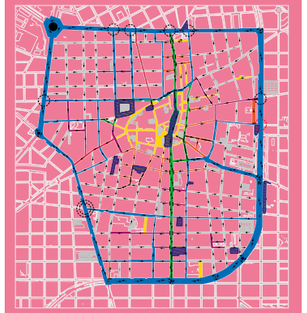

- Vials principals de circulació per a vehicles
- Vials amb prioritat per a vianants existents
- Vials amb prioritat per a vianants proposats fase 1
- Vials amb prioritat per a vianants proposats fase 2
- Vials amb prioritat per a vianants proposats fase 3
- Vials amb prioritat per a vianants proposats fase 4
- Vials amb ús exclusiu per a bus
- Vials de plataforma única amb circulació rodada
- Vials amb prioritat per a vianants existents amb accés a pàrquing
- Vials amb ús exclusiu per a bus i accés a pàrquing
- Vials amb prioritat per a vianants amb accés a pàrquing fase 1
- Vials amb prioritat per a vianants amb accés a pàrquing fase 2
- Vials amb prioritat per a vianants amb accés a pàrquing fase 3
- Vials amb prioritat per a vianants amb accés a pàrquing fase 4
- Giratoris existents
- Cruïlla semaforitzada
- Cruïlla semaforitzada sense gir a l'esquerra
- Nous giratoris
- Nova cruïlla semaforitzada
- Tanca per a vials de trànsit restringit
- Pàrquing
- Pàrquing a suprimir
- Sentit de circulació existent
- Canvi de sentit de circulació

Dades i rendiments

Oferta actual d'aparcament fora de calçada

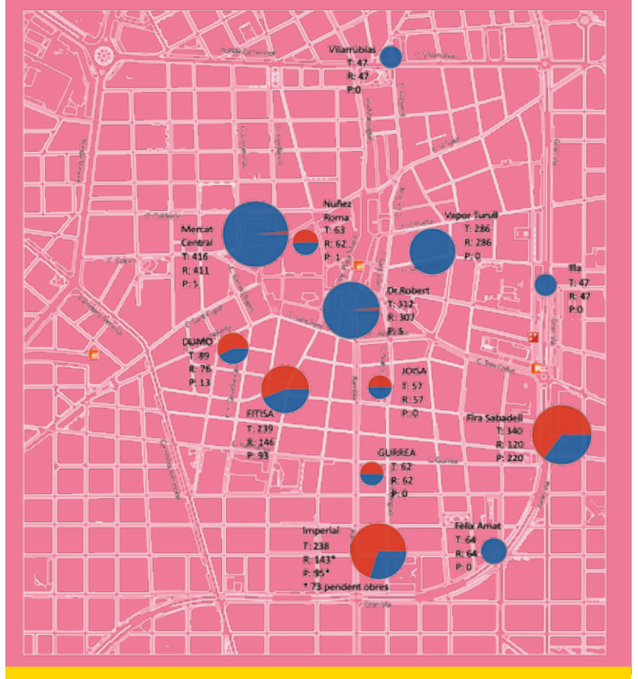

Illes
Estació FGC
Estació RENFE
Estació autobusos

Nombre de places*
T: Total
R: Rotació
P: Pupillatge

* Dades procedents de l'inventari realitzat per l'Ajuntament de Sabadell.

Oferta actual d'aparcament d'ús públic

Oferta actual en calçada	
No regulades	Zona blava
1.744	430

Oferta actual fora de calçada	
Privades o reservades	De rotació
432	1.828

Total d'oferta actual d'aparcament d'ús públic

4.434
Places total

60%

Balanç de rotació
Generalment en hora punta no se supera el 60% d'ocupació de les places disponibles en calçada i fora de calçada.

Estimació de places en guals privats
Places en guals privats

14.500
(92% en edificis plurifamiliar

2.3.8. Utilitzar millor l'aparcament i amb major rendiment

Demanda màxima d'aparcament de rotació fora de calçada

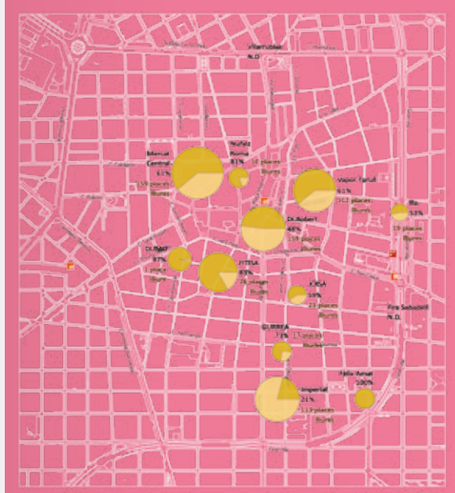

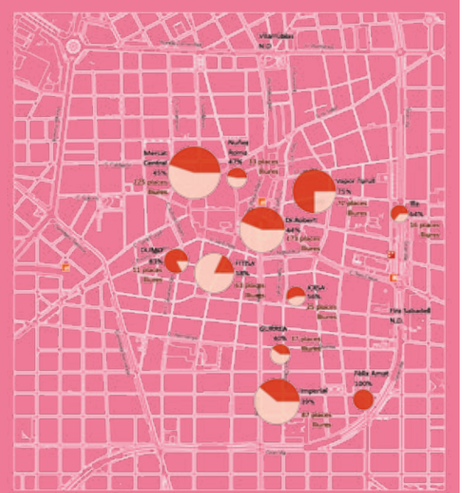

Illes
Estació FGC
Estació RENFE
Estació autobusos

Ocupació observada a l'hora punta del matí*

% places ocupades
Nombre de places lliures

* Estimació a partir d'observació en 3 dies laborables (octubre i novembre de 2016)

Illes
Estació FGC
Estació RENFE
Estació autobusos

Ocupació observada a l'hora punta de la tarda*

% places ocupades
Nombre de places lliures

* Estimació a partir d'observació en 3 dies laborables (octubre i novembre de 2016)

Posar en servei l'aparcament del Passeig

2021-2022 Previsió

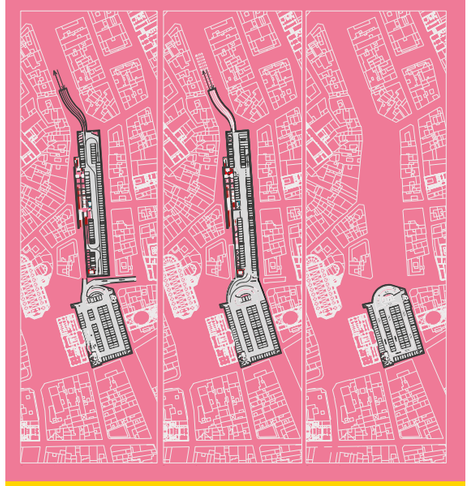

Planta soterrani 1 Planta soterrani 2 Planta soterrani 3

Estat actual

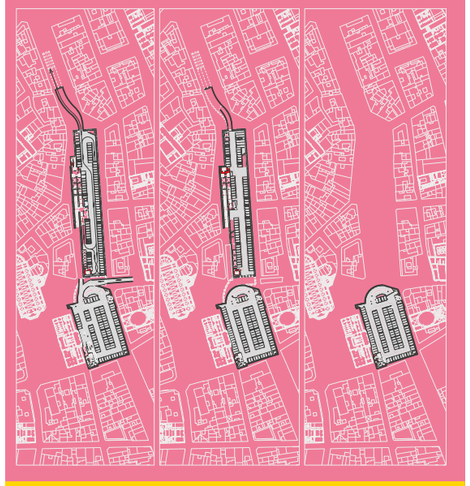

Planta soterrani 1 Planta soterrani 2 Planta soterrani 3

2.3.9. Més aparcament i més ben senyalitzat

Oferta pública de places d'aparcament a pupil·latge

2021-2022 Previsions

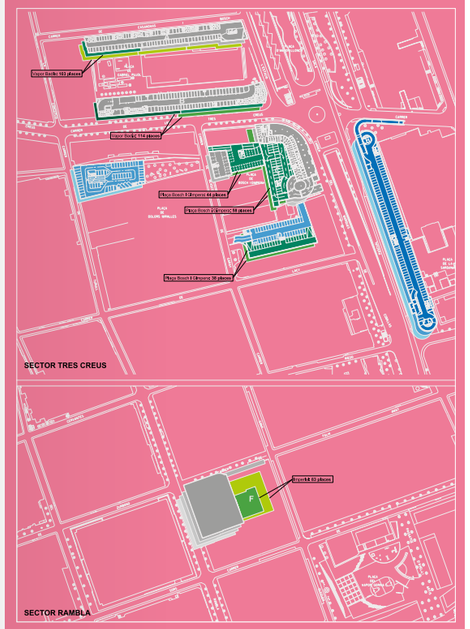

Senyalització d'accessos als aparcaments

2017-2018 Projecte

Senyalització direccional destacant especialment els de més capacitat

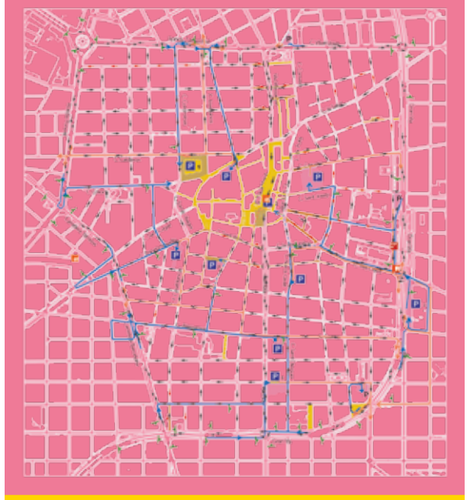

Illes
Estació FGC
Estació RENFE
Estació autobusos

Sentits de circulació
Nous sentits de circulació
Plataforma única existent
Plataforma única 2017-2018

Itineraris d'accés
Entrada via lliure
Entrada via restringida
Sortida via lliure
Sortida via restringida

Aparcaments
Principals
Secundaris
Altres (superfície)

Senyalització d'orientació
Ubicació i orientació de la placa

Senyalització direccional A
- 1 Centre - Mercat
- 2 Centre - Dr. Robert
- 3 Centre Est - Fira
- 4 Centre - FITISA
- 5 Centre Sud - Imperial

Senyalització direccional B
- DUMO
- 1 Centre - Mercat
- Totes direccions

Canvis en l'oferta d'aparcament en calçada

2017-2018 Projecte

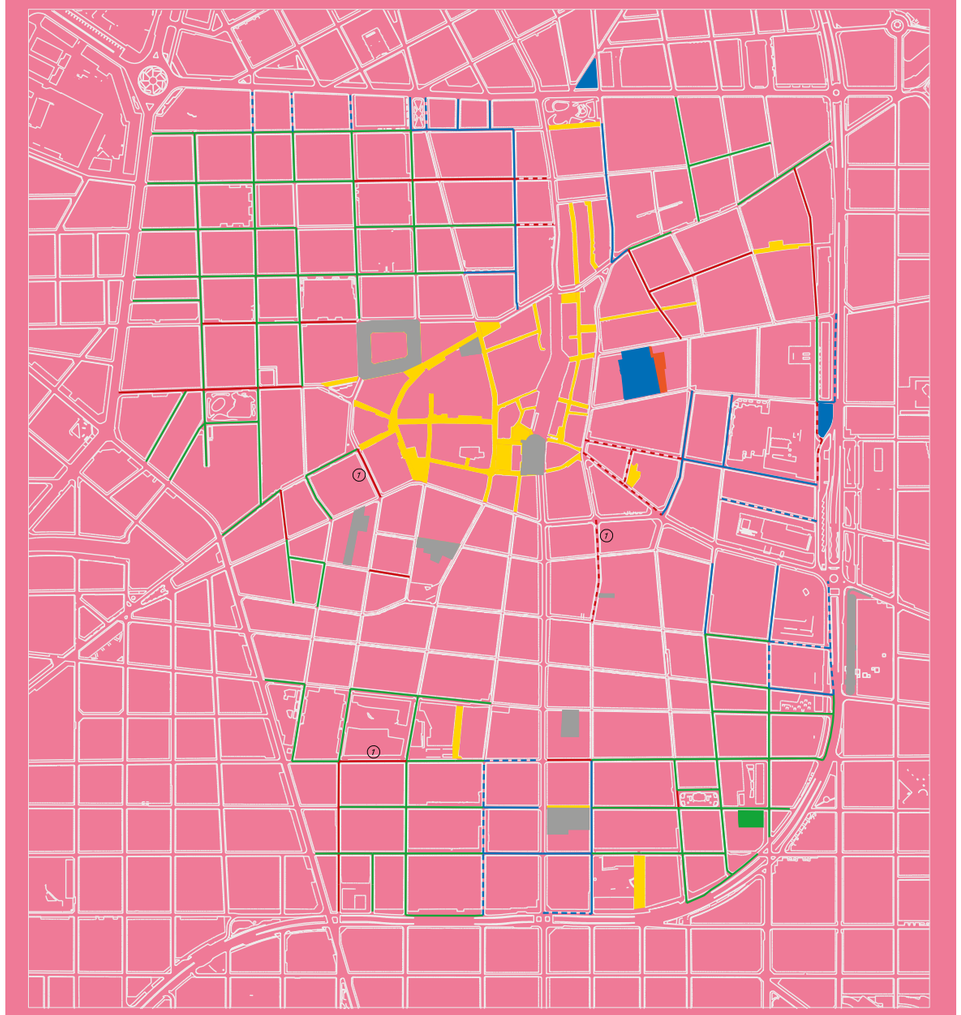

2.3.10. Una oferta en calçada més útil per a tothom

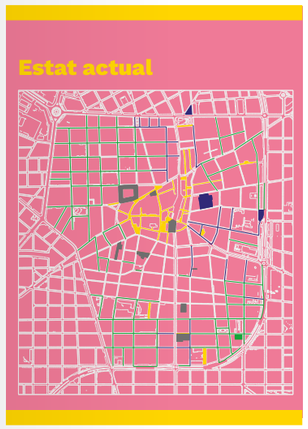

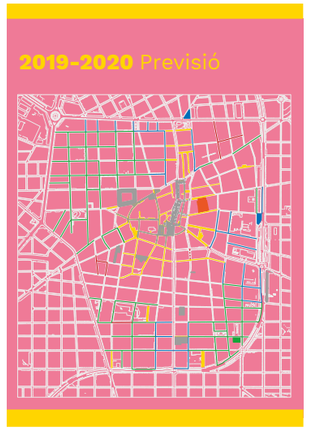

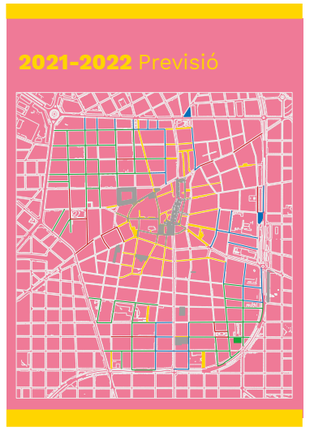

- Carrers amb prioritat per a vianants existents
- Carrers amb aparcament lliure
- Carrers amb aparcament de zona blava
- Eliminació de places d'aparcament en zona blava
- Conversió de carrers amb aparcament lliure a aparcament de zona blava
- Eliminació de places d'aparcament amb zona d'aparcament lliure en carrers <7m
- (1) Eliminació d'una banda d'aparcament de les dues existents
- Pàrquing de superfície lliure
- Pàrquing de superfície amb zona blava
- Pàrquing soterrat
- Pàrquing de superfície de zona blava eliminat

- Eliminació d'alguns trams d'aparcament: conversió a zona blava
- Reequilibri de les tarifes d'aparcament entre calçada i fora de calçada

Oferta actual en calçada

1.744
No regulades

430
Zona blava

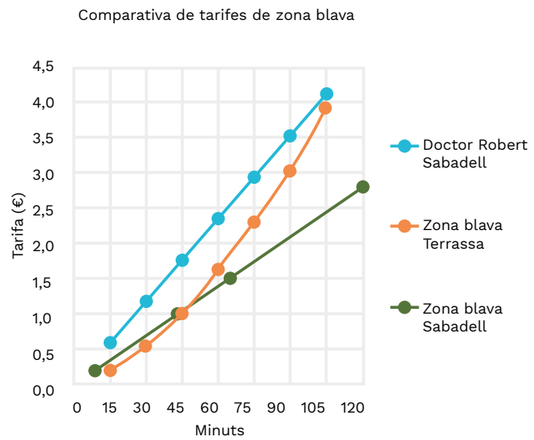

2021-2022
Nou jardí públic i centre d'activitats

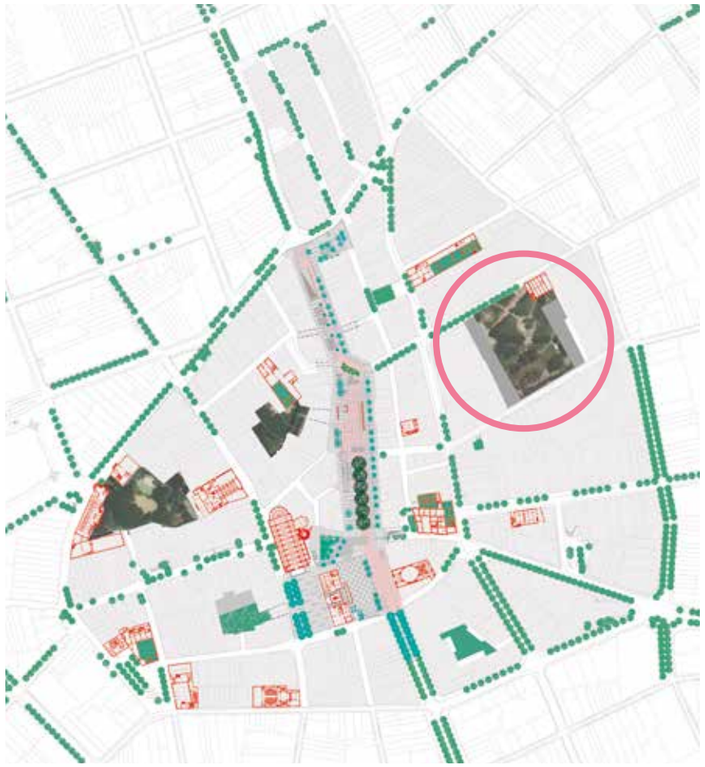

L'espai al voltant del Vapor Turull (la part que es va salvar de l'incendi i dels posteriors enderrocs), i avui i des de fa anys ocupat per un aparcament de superfície gestionat en zona blava, es proposa convertir-lo en un centre estratègic de la part de llevant del centre històric, per tal d'equilibrar aquest nucli, per dotar el centre d'un nou jardí gran i públic i per crear una zona d'activitats variades, d'alta ocupació, que generin atractivitat i reforcin el Centre.

Jardins públics tancats
Espais d'ús públic interiors
Edificis d'interès patrimonial
Muralla

2.3.11. El Vapor Turull: l'espai estratègic de llevant

2017-2018
Nou espai per a activitats infantils

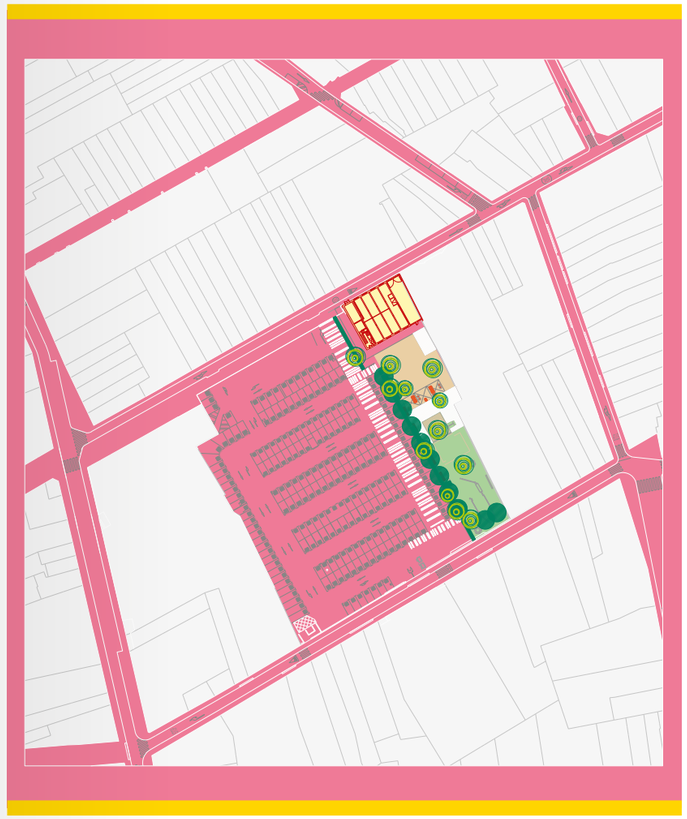

L'espai Turull està ocupat per un aparcament de forma provisional. El Pla general d'ordenació aprovat definitivament el 1993 preveia en aquest lloc un espai públic. Posteriorment, i a través d'una modificació puntual del Pla, es va decidir ubicar-hi el nou ajuntament, i això reduïa considerablement la zona pública.

La transformació d'aquest espai es preveu efectuar-la en els propers anys, però es proposa una actuació progressiva de substitució de la zona d'aparcament en zona d'activitats públiques. En aquest sentit es proposa una zona per a activitats infantils al servei del barri tot eliminant al voltant de 70 places d'aparcament.

El Passeig, avui

Urbanització projectada i urbanització executada

Urbanització projectada
2015

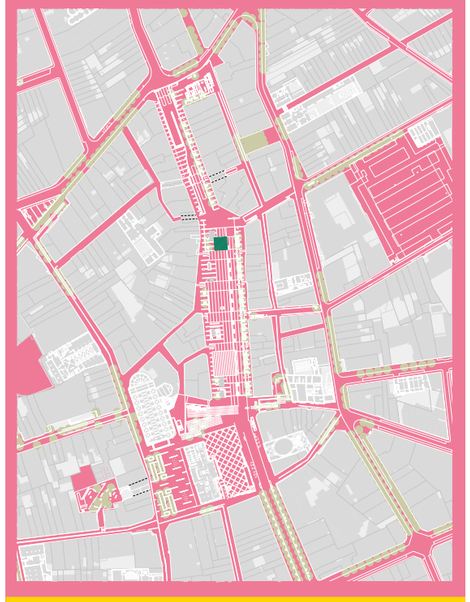

Urbanització executada
(pendent d'acabats
del paviment)

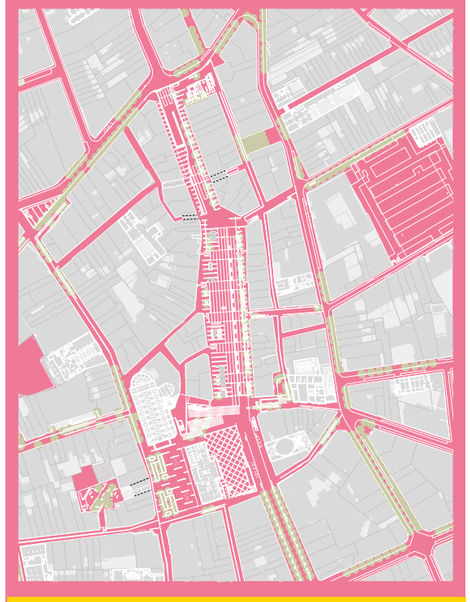

2.3.12. Recuperar la plaça Major.
Urbanitzar el passeig del Pedregar

Un espai ple de condicionants i servituds

Àrees de rescat
Opció 1

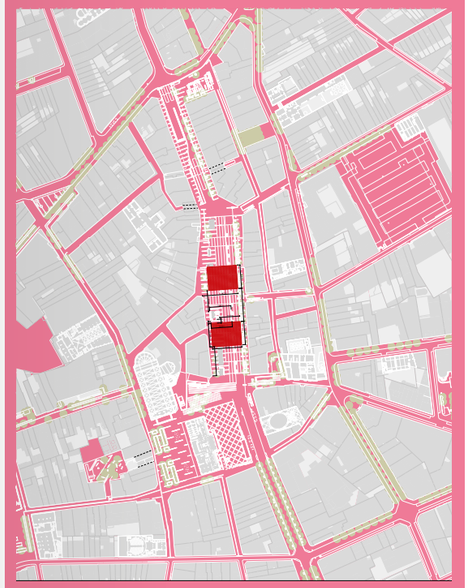

Àrees de rescat
Opció 2

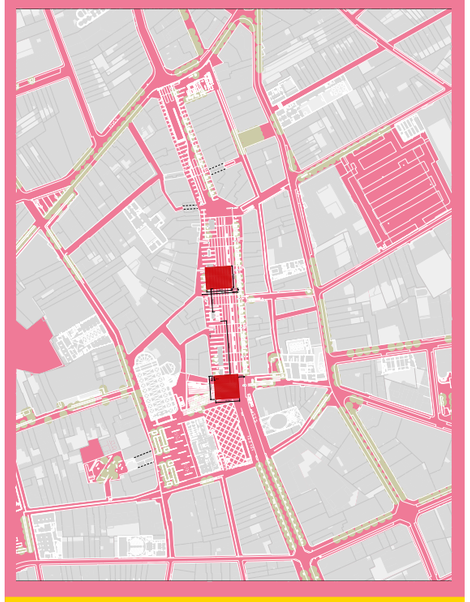

Sortides d'emergència, accessos, reixes de ventilació i àrees de rescat en cas de sinistre a l'estació que han de quedar lliures d'ocupació.

Què proposem

Proposta d'urbanització de l'espai de l'actual passeig de la Plaça Major: recuperar la plaça Major i fer el passeig del Pedregar

L'espai de la nova plaça Major i del Passeig ha de ser el nou espai d'aixopluc, de confort, d'acollida i de trobada del centre de la ciutat. Un espai amb ombra i atractivitat. Un espai amb qualitat espacial i arquitectònica. Un espai amb qualitat suficient per poder esdevenir el lloc civil simbòlic de referència del centre i de la ciutat.

- Formalitzar un nou espai públic central i de vocació civil i comercial: la plaça Major.
- Definir un espai d'aixopluc, d'ombra i d'estada.
- Protegir l'accés a l'estació central de FGC i a les activitats de l'edificació soterrada.
- Fer possible de nou disposar d'un espai de trobada del centre de la ciutat.

Joan Vila Pulg Morera

Manel Larrosa

Orlol Mestre
Lala Llonch
Jordi Llonch

Albert Rolg I Deulofeu

Agustí Pulg

Roger Sauquet Llonch

Algunes de les propostes presentades a les jornades de debat "Parlem del nou Passeig" organitzades per la Fundació Bosch i Cardellach l'any 2012 sobre el projecte municipal "Nou Passeig" que han servit de referència per a l'elaboració de la proposta actual.

2.4.
Cap on volem anar Mitjà termini: 2017-2025

Nou imaginari col·lectiu per al centre històric

Creació d'un imaginari col·lectiu nou per al centre històric a partir de la creació de nous espais centrals d'activitat i identitat.

- 3 grans parcs enjardinats i tancats d'ús públic
- Creació de 7 espais interiors d'ús públic
- Incorporació activa d'un conjunt de punts museístics i de museus com a representació del patrimoni històric i cultural de la ciutat
- Visualització de la muralla des de l'espai públic
- Gestió per a la dinamització amb activitats dels edificis d'interès patrimonial actualment tancats

Jardins públics tancats
Espais d'ús públic interiors
Edificis d'interès patrimonial
Muralla

2.4.1. Posar en valor el centre històric

Connectar el centre històric amb el riu Ripoll

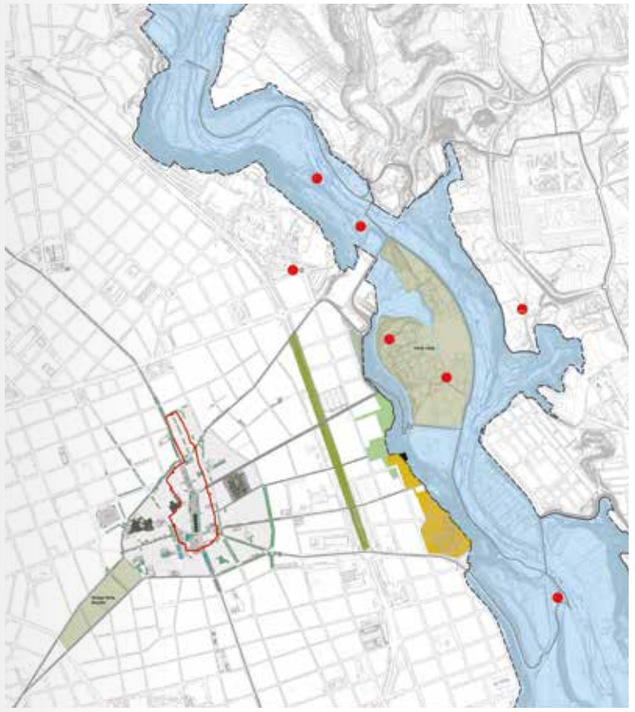

Muralla del segle XIV
Horta vella (antiga Horta Novella)
Àmbit del centre històric
La conca del Ripoll
Projecte per eliminar l'efecte barrera
Projecte de mirador del Ripoll d'ús públic
Edificacions de llindar
Camins itineraris de connexió entre el centre històric i el riu Ripoll
Eix principal de connexió
Punts d'interès patrimonial situats al Parc Fluvial del Ripoll
Edificis singulars d'interès patrimonial

El riu Ripoll ha estat històricament al seu pas per Sabadell un indret proveïdor de recursos bàsics per a la vida de la ciutat, des dels recursos alimentaris fins a l'aigua i els productes tèxtils. Ha estat espai de lleure i recurs paisatgístic fins a lloc per viure en els moments de més necessitat. El riu és l'espai d'interès patrimonial i paisatgístic més gran, més important i més a prop de la ciutat.

Fins fa ben poc (especialment des de 1973, quan es construeix la Gran Via) la ciutat es relacionava amb el Ripoll de manera oberta i franca. Des d'abans de la implantació de la ciutat vora el mercat hi havia camins que travessaven el riu i, en un desplegament de l'eix est-oest, van marcar les traces urbanístiques del centre històric que avui podem copsar llegint el plànol i qualsevol fotografia aèria.

El veïnat de la Creueta, el més proper i relacionat amb la part central del riu, podria tornar a connectar-s'hi a partir dels seus carrers, amb la transformació de la Gran Via i la seva conversió en un passeig amb calçada a un sol nivell. La ciutat i el centre recuperarien un balcó central del riu, que faria possible un accés a molt poca distància de la plaça Major i dotaria el barri de noves possibilitats d'equipament.

Un centre estructurat i amb activitats estratègiques

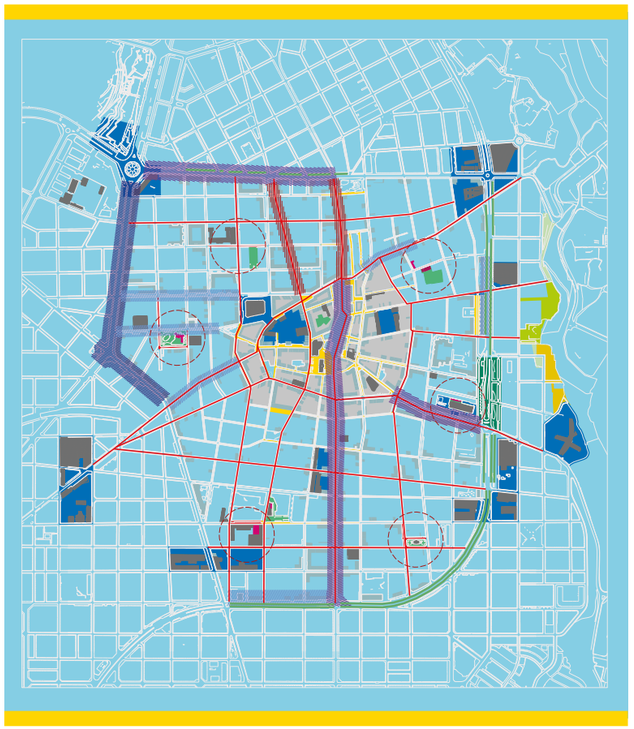

Àrees d'activitats estratègiques
Eix comercial veïnal
Eix comercial veïnal de connexió amb eix equipat
Eix equipat de ciutat
Eix comercial especialitzat de ciutat
Àrea comercial central
Comerç en planta baixa
Carrers per a vianants
Xarxa cívica connectora
Centres de veïnat
Plaça d'Antoni Llonch nova centralitat
Balcó del Ripoll
Ronda del Centre amb passeig

Les característiques pròpies del centre (eixos comercials, àrea comercial contigua, teixit residencial en continuïtat, eix central i ronda del Centre) necessiten un reforç del seu model i una major estructuració de les activitats estratègiques sense que es malmetin les característiques i la fesomia definidora del Centre.

Cal projectar el Centre cap a un cor de ciutat més competitiu, més equilibrat internament, més eficient i amb major atractivitat.

Es proposa un reforç dels punts equipats més centrals, un reforç dels nous veïnats amb la creació de centres per a cada un, una previsió de noves activitats estratègiques situades al seu perímetre i ben connectades a partir de la ronda del Centre, i un conjunt de xarxes que relliguin millor el teixit divers del Centre.

2.4.2. Un centre estructurat amb activitats estratègiques

Modificacions puntuals del Pla d'ordenació urbanística municipal de Sabadell al centre de la ciutat

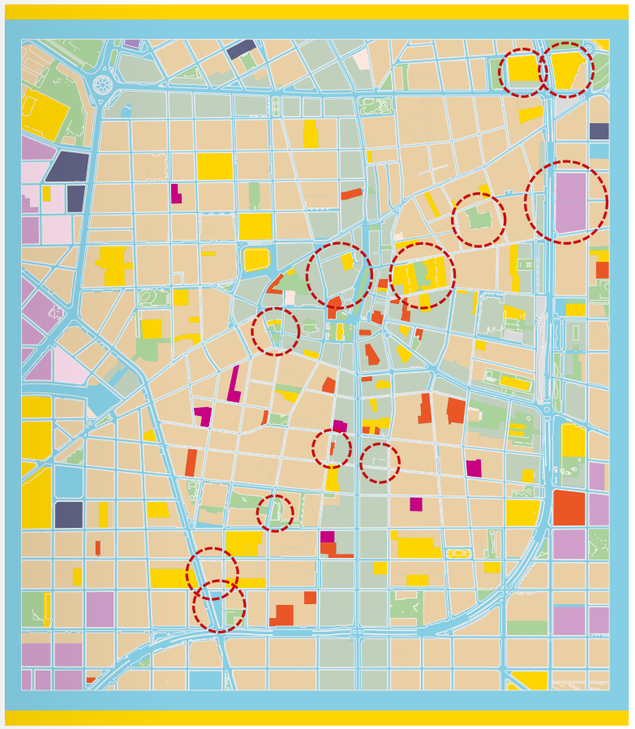

Han transcorregut 24 anys des de l'aprovació del pla. Des de llavors hi ha hagut diverses transformacions urbanístiques i han aparegut noves necessitats que obliguen a ajustar el Pla d'ordenació urbanística municipal a través de diverses modificacions puntuals.

Cal tenir en compte que algunes de les propostes que formen part del projecte de millora del centre no es poden executar sense aquestes modificacions. Modificar el pla general serà un exercici de repensar millor al centre en sintonia amb el projecte que es presenta.

El Centre, motor de la promoció de la ciutat i de dinamització econòmica i comercial

Un centre històric amb una oferta comercial, cultural i de serveis d'interès ciutadà, comarcal i metropolità

El Centre de Sabadell ha de ser un centre comercial en espai obert. Un espai públic amable, afavoridor i facilitador que concentri zones de comerç diferenciades segons el model català de comerç, al servei de la ciutadania, que generi sinergies amb la cultura i els serveis, integrat en el teixit urbà i implicat en la promoció col·lectiva de la ciutat.

El seu potencial, si es desenvolupa correctament, pot aportar capitalitat territorial, atractivitat i projecció.

Una millora i especialització de l'oferta comercial

La singularitat de l'activitat econòmica, del comerç i de la restauració del Centre s'ha d'alinear amb els àmbits claus de les línies estratègiques de la ciutat: esport, cultura, turisme i innovació. El Centre ha d'atraure emprenedoria i nova economia social en aquests àmbits.

La ciutat ha de protegir els comerços emblemàtics i històrics del centre i ha de garantir la regeneració d'activitats que traslladen el valor, la identitat, la generació de pertinença i la vertebració de l'espai públic-privat.

Una millora de l'accessibilitat a l'àrea comercial

Per garantir els llocs de treball i els atractius de les activitats comercials, culturals i de serveis per al conjunt de la ciutat i per a la capitalitat de la seva demarcació socioeconòmica, cal facilitar l'accés i els intercanvis dels transports públics, l'accés dels transports privats fins als aparcaments de proximitat amb accessos ben senyalitzats i còmodes, i els accessos de tots els serveis necessaris per a les activitats.

Una gestió integrada i compartida

L'activitat econòmica, comercial, cultural i comunitària del Centre ha de gestionar-se des d'una perspectiva integral i, per tant, cal articular un model de gestió públic-privat eficaç i compartit entre les institucions, la societat civil i els privats que garanteixi un projecte amb valor afegit.

Aquest sistema de gestió ha de tenir com a objectius bàsics la dinamització del Centre i l'augment de la densitat i continuïtat comercial fomentant la captació d'activitats i l'eliminació d'espais buits, amb regulacions i tramitacions administratives que ajudin i ho agilitzin.

Oferta comercial

Ronda Zamenhof
C. Vilamúbias
C. Comptal
C. Doctor Font i Quer
C. Doctor Robert
C. Doctor Vallès
C. Doctor Fleming
C. Doctor Turró
C. Doctor Puigvert
C. Doctor Ribas
C. Doctor Pujol
C. Doctor Ferran
C. Doctor Cortada
C. Doctor Corominas
C. Doctor Comas
C. Doctor Calderon
C. Doctor Bosch
C. Doctor Beltran
C. Doctor Ametller
C. Doctor Alsina
C. Doctor Alemany
C. Doctor Aguilar
C. Doctor Abadal
C. Doctor Vallès
C. Doctor Font i Quer
C. Doctor Ribas
C. Doctor Pujol
C. Doctor Ferran
C. Doctor Cortada

Estratègies

Buscar un reequilibri a partir d'invertir les prioritats en el tractament dels modes de transport dins la ciutat (cotxe particular, cotxe compartit, taxi i transports de càrrega, transport públic, bicicletes, vianants), per tal de poder assolir els objectius plantejats.

En l'accés cap al Centre, mantenir o incrementar el nivell d'accessibilitat global però a partir d'aquest transvasament modal.

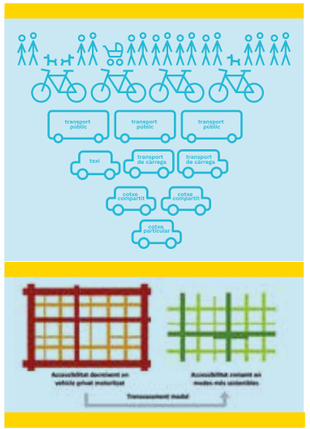

Implementació d'un nou model

Model actual
- Illa de vianants petita
- Carrers amb seccions estretes majoritàriament destinades al cotxe
- Model de circulació de minironda de l'illa de vianants, amb múltiples eixos i circuits de ronda
- Congestió, falta de jerarquia. No es considera la diferent capacitat dels carrers
- Baixa rotació d'aparcament i gestió heterogènia que genera desequilibris importants
- Pacificació poc efectiva en algunes zones

Proposta de canvi de model
- Ampliació de l'illa de vianants i potenciació del «cor»
- Homogeneïtzació de zones amb seccions estretes
- Potenciació d'eixos de vianants i bicicletes
- Consolidació d'un esquema de transport públic en creu, amb concentració de serveis en pocs eixos
- Model de circulació basat en la ronda del Centre
- Definició de jerarquia viària a l'interior de la ronda
- Senyalització d'accés a aparcaments en bucle
- Consolidació de velocitat màxima a 30km/h

5 tipologies viàries:
1. Vies bàsiques: ronda del Centre
2. Vies locals: principals accessos
3. Vies locals especials bici + bus
4. Vies veïnals
5. Carrers de vianants

2.4.4. Un nou model de mobilitat

La proposta de mobilitat

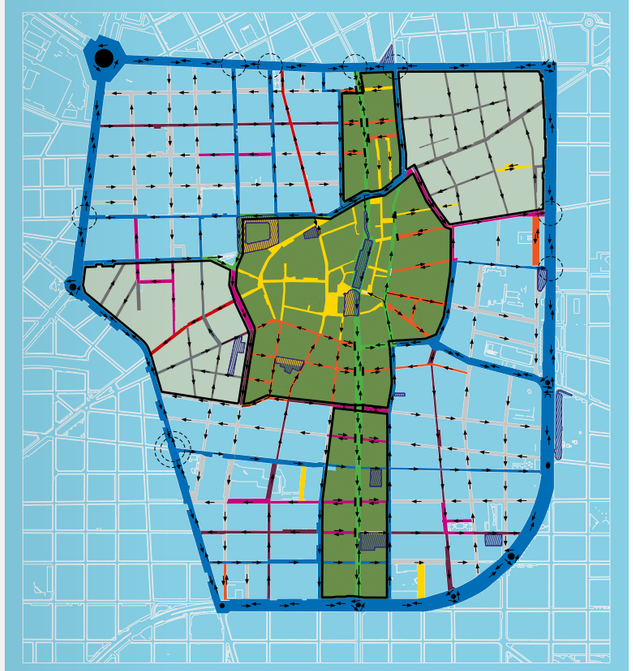

Model actual

Model proposat

- Vials principals circulació vehicles
- Vials prioritat vianants existents
- Vials prioritat vianants proposats fase 1
- Vials prioritat vianants proposats fase 2
- Vials prioritat vianants proposats fase 3
- Vials prioritat vianants proposats fase 4
- Vials amb ús exclusiu bus
- Vials de plataforma única amb circulació rodada
- Vials prioritat vianants existents amb accés a pàrquing
- Vials amb ús exclusiu bus i accés a pàrquing
- Vials prioritat vianants amb accés a pàrquing fase 1
- Vials prioritat vianants amb accés a pàrquing fase 2
- Vials prioritat vianants amb accés a pàrquing fase 3
- Vials prioritat vianants amb accés a pàrquing fase 4
- Giratoris existents
- Cruïlla semaforitzada
- Cruïlla semaforitzada sense gir a l'esquerra
- Nous giratoris
- Nova cruïlla semaforitzada
- Tanca per vials de trànsit restringit
- Àrees de carrers de prioritat per a vianants amb plataforma única
- Àrees de carrers de circulació rodada amb plataforma única
- Pàrquings
- Pàrquing a suprimir
- Sentit de circulació existent
- Canvi de sentit de circulació

2.4.5. Vertebrar el centre des del sentiment de pertinença

Creació de veïnats diferents amb identitat pròpia

Un centre dividit en 7 veïnats

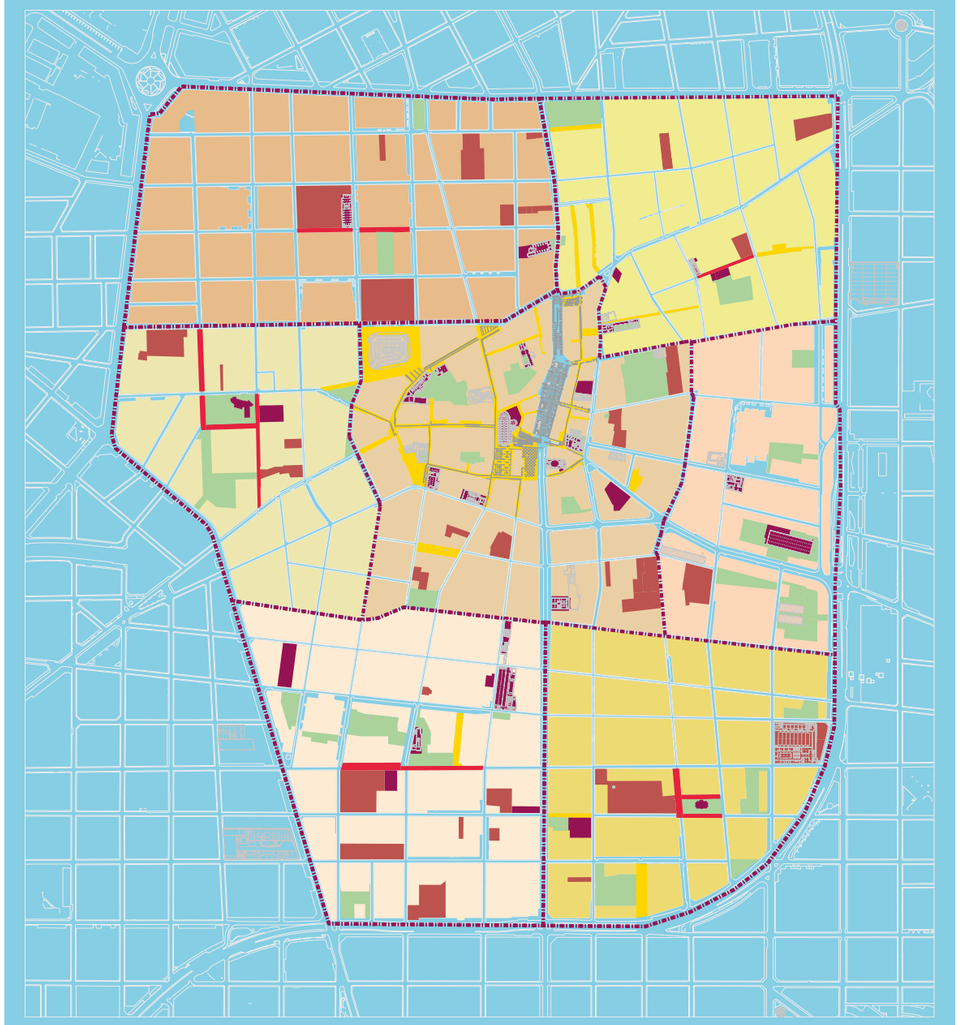

Un centre per a cada veïnat

- Equipaments
- Escoles
- Parcs i jardins
- Vials per a vianants existents
- Vials proposats per a vianants
- Àmbits veïnats

El centre actual era tota la ciutat tot just fa poc més de 100 anys. La ciutat va iniciar la seva formació i consolidació al voltant de l'església i el mercat al segle xi i va créixer en superfície i va començar a accelerar els canvis a partir de la segona meitat del segle xviii. Al cap de cent cinquanta anys la ciutat havia crescut a partir de noves urbanitzacions d'illes de cases, de petits eixamples, de la continuïtat i l'estirament del traçat dels carrers. També va canviar les seves activitats amb la implantació de vapors i fàbriques, fet que va modificar i caracteritzar una nova fesomia de la ciutat en procés de canvi i creixement. La ciutat va sumar nous habitants, bona part dels quals venien d'altres indrets del país.

Aquest procés ha creat a l'actual centre un teixit variat en molts aspectes, tants els urbanístics com els de paisatge, d'activitats i de procedències de les persones que s'hi van implantar i hi han fet vida. Una riquesa plural a posar en valor que ha de ser una eina per vertebrar millor el conjunt del centre i per millorar la confortabilitat dels seus residents.

Es proposa identificar aquests teixits urbans diferents i delimitar set veïnats, tot creant a cada un un centre de referència i d'identificació per afavorir la vida en comunitat i el sentiment de pertinença.

Així, el Centre serà més fort, més vertebrat i més viscut pel seu veïnat.

Criteris per a la inclusió de les propostes culturals i patrimonials en la planificació del centre de la ciutat

El teixit cultural del Centre. Equipaments i espais culturals

Edificis protegits volumètricament pel Pla especial de protecció dels béns arqueològics, mediambientals i arquitectònics

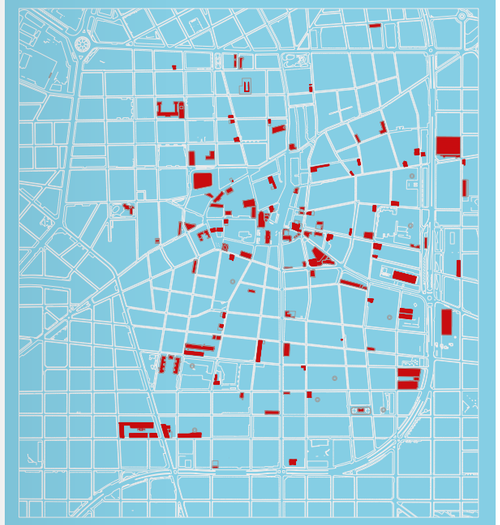

- Grans centres associatius
- Centres culturals
- Museus
- Biblioteques
- Arxius
- Teatres
- Cinemes
- Llibreries
- Edificis d'expectativa cultural
- Escoles artístiques
- Espais lliures amb programació d'activitats culturals

La incorporació del discurs cultural en la reflexió sobre l'espai central i la renovació del Centre en el seu conjunt és un element bàsic i vital.

És necessari establir diferents i variats elements de discussió que enriqueixin tant la reflexió com el seu resultat.

El relat cultural de la nostra ciutat ha d'abastar la totalitat d'expressions culturals i artístiques i el llegat patrimonial, material i immaterial que donen sentit i expliquen la nostra ciutat.

Aquest relat ha d'incloure des de les expressions festives a peu de carrer (calendari festiu, activitats associatives i/o privades) fins a les més específiques (programació teatral, musical...), passant per aquells espais que expliquen el nostre passat i la realitat actual (museus, punts museístics, nomenclàtor, biblioteques...) defugint d'una visió reduïda de la cultura i del propi patrimoni, i donant al relat cultural tota la dimensió que li és pròpia.

El centre històric compleix la funció d'identificar la ciutat. Constitueix l'espai del nostre passat, i contribueix a la memòria col·lectiva. Per tant, és un espai que marca els trets d'identitat propis i és referència simbòlica i cultural.

El Centre és dipositari d'aquesta memòria urbana, és una zona viva, amb múltiples funcions que han de cercar l'equilibri, essent respectuós amb els valors urbanístics, culturals, socials, comercials i econòmics.

La revisió i/o elaboració d'un nou Pla estratègic de cultura forma part del compromís d'aquest govern. Així queda reflectit al pla de mandat de Cultura, una tasca prevista per al 2017-2018 i que ja es troba en fase inicial.

A finals de 2018 es disposarà dels resultats d'aquesta revisió i reflexió.

2.5.
Com hem treballat

2.5.1. La consulta

Una manera de fer
El procés de consulta efectuat

Objectius
Es tractava d'elaborar un projecte a partir de la col·laboració més àmplia possible i a partir del primer moment de la redacció. Es volia treballar a partir d'un sistema obert on el procés d'elaboració de la diagnosi i de les propostes s'anés posant a consideració dels col·lectius, per disposar de la possibilitat de modificació, correcció o adaptació de tot el que pogués significar un major consens.

És a dir, treballar, mostrar la feina i rebre aportacions, tot en un procés obert i continuat, el més transparent possible i amb la voluntat d'apropar-se als destinataris. I dissenyat en fases i amb moments de convocatòria oberta a tothom.
Les fases de consulta i els moments de convocatòria oberta han estat els següents:

Primera fase de consultes
Del 15 de març de 2016 al 31 de juliol de 2016

Les reunions es van efectuar principalment en petits grups i sovint a iniciativa de les persones que havien assistit en reunions anteriors i que volien col·laborar. Va ser un procés obert i molt personalitzat on es tractava de captar l'opinió i l'estat d'ànim respecte a l'estat del Passeig i del centre.
Les persones que van assistir a les reunions pertanyien a diversos col·lectius: grup tècnic assessor del projecte, tècnics participants del procés participatiu de 2012, altres tècnics i artistes, persones de l'àmbit cultural, comerç del Passeig i dels voltants, comerç de la via de Massagué, comerç de la Rambla, Sabadell Comerç Centre, representants d'organitzacions de la ciutat, representants d'organitzacions polítiques i col·lectius de treballadors municipals.

Aquest procés va suposar parlar amb 260 persones aproximadament a partir d'unes 60 reunions.

260 persones

60 reunions

Acte de cloenda de la primera fase de consultes
22 d'octubre de 2016

El 22 d'octubre de 2016 es va celebrar a l'Auditori de la Fira Sabadell un acte informatiu i de retiment de comptes sobre la feina feta durant la primera etapa, obert a qualsevol persona interessada i amb la intenció d'explicar quins serien els objectius de treball per prosseguir la redacció del projecte.

Anunci de realització d'una exposició pública
En aquest acte públic es va anunciar que es faria una exposició pública dels treballs i de les propostes d'actuació decidides pel govern municipal després d'haver culminat la segona etapa de consulta i de provisió de dades i estudis.

Segona fase de consultes
D'octubre de 2016 a maig de 2017

En aquest període es van dur a terme reunions dirigides principalment a entitats, institucions i col·lectius del centre de la ciutat que representen interessos i vocacions diverses. En alguns casos es van realitzar diverses reunions en plenari i assemblea dels seus associats, i en d'altres, posteriorment, es van completar les reunions amb comissions específiques de les entitats a fi d'aprofundir millor en els aspectes tècnics i les propostes.

Exposició pública del projecte
Juliol de 2017

L'exposició actual recull i posa a disposició de tothom el conjunt de l'anàlisi històrica de les transformacions que s'han efectuat al centre històric i de les propostes que l'Ajuntament ha elaborat per resoldre els problemes pendents i per millorar el centre i dotar la ciutat d'un futur millor. L'exposició és una eina més per divulgar el projecte i per recollir opinions ara que ja es disposa d'una primera proposta concreta i detallada. Les opinions es tindran en compte i ajudaran a continuar sumant voluntats en la recerca del consens més ampli possible.

Continuïtat del procés
Aquest procés de consulta i participació s'ha de continuar fins que es disposi d'un Pla director del Centre que desenvolupi i desplegui el conjunt de propostes de millora previstes.

2.5.2. Crèdits

Promoció, impuls, direcció i col·laboracions del projecte "Espai central, centre, ciutat" Març 2016-juny 2017

Promoció: Àrea de Territori i Sostenibilitat. Ajuntament de Sabadell
Direcció política: Maties Serracant, Glòria Rubio
Seguiment polític de l'equip de govern municipal: Xavier Guerrero, Marisol Martínez, Montserrat Chacon
Seguiment tècnic municipal: Margarita López-Nieto, Francesc Patrís, Xavier Ludevid, Maria Vilasó, Olga Jiménez, Cristina López
Direcció tècnica municipal: Pere Vidal
Equip tècnic assessor: Jaume Puig, Isabel Argany, Pau Avellaneda, Albert Roig, Pere Mogas, Roger Sauquet
Col·laboracions tècniques municipals: Valentí Figueras, Cristina López, Xavier Ludevid, Josep Lluís Baron, Carles Bericat, Anna Masa, Manel Ollé, Antoni Rebolleda, Melcior Manau, Rosa Martínez, Josep Torras
Col·laboracions tècniques especials: Harquitectes, VAIC Mobility, Nella Saborit, Adam Bonnín, Josep Canals

Referències tècniques tingudes en compte per a l'elaboració de les propostes a partir del procés de debat efectuat l'any 2012 i organitzat per la Fundació Bosch i Cardellach, a partir de la presentació del projecte per un nou Passeig presentat per l'Ajuntament i l'Oficina del Centre: Manel Larrosa, Joan Vila Puig, Roger Sauquet, Albert Roig, Jordi Llonch, Laia Llonch, Oriol Mestre, Agustí Puig
Col·laboracions per facilitar reunions informatives durant la fase 1 de consulta. Abril 2016-juliol 2016: Francesc Ventura, Josep Milà, Anna Figuerola, Anna Ribes, Rosa Boixadera, Revista Quadern, Toni Manent, Isabel Gomà, Isabel Argany, Bernat Garriga, Pau Mogas, Joaquim Genescà
Aportacions tècniques durant la fase 1 de consulta. Abril 2016-juliol 2016: Manel Larrosa, Pau Avellaneda, Cesc Camps, Albert Roig, Jaume Puig, Pere Mogas, Mireia Folguera, Laia Llonch, Agustí Puig, Eduard Fenoy, David Laudo, Carme Martínez, Joan Vila Puig, Oriol Mestre, Jordi Llonch

Aportacions tècniques dels col·lectius ciutadans durant la fase 2 de consulta. Setembre 2016-maig 2017: Consell del Districte 1 i comissions de treball del Consell, Fundació Bosch i Cardellach i seccions de Territori i Espai Urbà i d'Economia, plataforma Això no és un pàrquing, col·lectiu de veïns del veïnat de Creueta impulsor del projecte de pacificació del trànsit, Cambra de Comerç de Sabadell
Col·laboracions especials durant la fase 2 de consulta. Setembre 2016-maig 2017: Sílvia Renom, regidora i presidenta del Consell del Districte 1; Ramon Vidal, regidor del Districte 1
Seguiment: Grups polítics municipals

Exposició "El teu centre, un futur per a la ciutat"

PRODUCCIÓ

Concepció i producció de la instal·lació: Maria Marin. REBEKA produccions culturals, sl
Col·laboració i suport tècnic: Margarita Urbano. BiU arquitectura i paisatge
Bastida: Germans Homs
Teles d'ombreig: Laveleria
Jardineria: Sorigué
Elements d'escenografia: Taller d'escenografia Castells, sl

Muntatge: Muntart, sl
Disseny gràfic: cel-lula.com
Impressió: Mobiltraç, sl
Correcció lingüística: Cesc Prat, Esther Saborido
Comunicació: Berta Trullàs, Melcior Manau
Community manager: Tona Codina
Suport a la redacció i predisseny gràfic i expositiu: Marta López Viana

Col·laboracions tècniques municipals: Cristina López, Anna Lleixà, Joan Gual, Toni Güell. Suport administratiu municipal: Esmeralda Rodríguez, Pilar Guzmán, Jordi Pino
Referència: Exposició promoguda per Francesc Ventura/Espai FOC, 2015

CONTINGUT

Direcció tècnica municipal: Pere Vidal, arquitecte
Assessorament de continguts històrics: Albert Roig, arqueòleg; Isabel Argany, arquitecta; Jaume Puig, arquitecte
Elaboració de plànols: Valentí Figueras, delineant; David Alloza, delineant; VAIC Mobility
Col·laboracions tècniques municipals: Xavier Ludevid, cap/coordinador d'Espai Públic; Cristina López, arquitecta; Josep Lluís Baron, cap del Servei de Mobilitat; Carles Bericat, tècnic de mobilitat; Anna Masa, tècnica de mobilitat; Olga Jiménez, cap de Comerç

Col·laboracions tècniques especials: Harquitectes; Josep Milà, economista (Informe Cambra de Comerç de Sabadell).
Redacció tècnica del projecte "Propostes de millora de la mobilitat i de l'espai públic del centre 2017-2018": VAIC Mobility. Jordi Castelló, ambientòleg i tècnic urbanista; Carlos Domínguez, enginyer de Camins, Canals i Ports; Gerard Fernández, arquitecte

Aportacions tècniques dels col·lectius ciutadans: Consell del Districte 1 i comissions de treball del Consell, Fundació Bosch i Cardellach i seccions de Territori i Espai Urbà i d'Economia, plataforma Això no és un pàrquing, col·lectiu de veïns del veïnat de Creueta impulsor del projecte de pacificació del trànsit, Cambra de Comerç de Sabadell

Ajuntament
de Sabadell